

**Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τμήμα Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και
Συστημάτων**

Πτυχιακή Εργασία με τίτλο:

“Τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης στην εκπαίδευση”

Του: Χατζηκρυσταλλή Αστέριου

Επιβλέπων Καθηγήτρια: **Βάγια Δινοπούλου**

Κοζάνη 2023

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ	6
1.1 Ορισμός	6
1.2 Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης	6
1.3 Τα Social Media Αλλάζουν Την Τεχνολογία	8
1.4 Επικοινωνία	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ .	10
2.1 Πλεονεκτήματα της τεχνολογίας.....	10
2.2 Μειονεκτήματα της τεχνολογίας	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ	14
3.1 Τα πλεονεκτήματα των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.....	14
3.2 Τα μειονεκτήματα των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΕΣΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.....	16
4.1 Ασφάλεια στο διαδίκτυο	16
4.2 Θωράκιση του ηλεκτρονικού υπολογιστή	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID2019.....	18
5.1 Ορισμός της έννοιας τηλεργασία.....	18
5.1.1 Χαρακτηριστικά της Τηλεργασίας	19
5.1.4 Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα της Τηλεργασίας	20
5.2 Η τηλεργασία πριν και μετά την πανδημία Covid-19	21
5.3 Η Τηλεργασία κατά την περίοδο της πανδημίας Covid – 19	22
5.4 Η τηλεργασία μετά την πανδημία Covid-19	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	25
6.1 Ορισμός της έννοιας τηλεκπαίδευση.....	25
6.2 Ιστορική Αναδρομή της Τηλεκπαίδευσης	26
6.3 Χαρακτηριστικά της Τηλεκπαίδευσης.....	28
6.4 Μορφές της Τηλεκπαίδευσης	28
6.4.1 Σύγχρονη Τηλεκπαίδευση	28
6.5 Διαφορές Σύγχρονης & Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης.....	32
6.5 Οι Εφαρμογές στην Τηλεκπαίδευση.....	33
6.6 Η Τηλεκπαίδευση στην διάρκεια της πανδημίας Covid-19	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 – ΤΡΟΠΟΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ.....	39
7.1 Αξιοποίηση του διαδικτύου ως εκπαιδευτικό εργαλείο.....	39
7.2 Μορφές εκπαίδευσης που υλοποιούνται σήμερα με τον Η/Υ και το διαδίκτυο	40
7.3 Το Ψηφιακό Σχολείο	40
7.4 Ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο (e-books).....	41
7.5 Ηλεκτρονική διοίκηση της εκπαίδευσης	41
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	43

Εικόνα 1. 1 Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, Πηγή: https://www.slideshare.net/JosephGogiannos/ss-34957432	7
Εικόνα 1. 2 Τα 10 Δημοφιλέστερα Μέσα Κοινωνική Δικτύωσης, Πηγή: https://frapress.gr/2017/09/social-mediahttps://frapress.gr/2017/09/social-media-apo-ti-dimiourgia-osisimera/	8
Εικόνα 1. 3 Επικοινωνία στη σημερινή εποχή Πηγή: TaMeteora.gr	9

Εικόνα 5. 1 Ποσοστό (%) ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Ε.Ε-28 (2009 και 2019), Σύνολο: «Ορισμένες φορές» και «συνήθως», Πηγή: Eurostat, βάση δεδομένων lfsa_ ehomp.....	22
Εικόνα 5. 2 ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΠΟΥ ΕΝΤΑΧΘΗΚΕ ΣΕ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑΣ ΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ COVID 19, Πηγή: https://www.eurofound.europa.eu/data/covid-19/working-teleworking	24

Εικόνα 6. 1 Τηλεκπαίδευση: Η παγκόσμια λύση στην εκπαιδευτική «πληγή», Πηγή: proprofs.com	25
Εικόνα 6. 2 Προετοιμασία για τη σύγχρονη τηλεκπαίδευση, Πηγή: https://techteacher.gr	29
Εικόνα 6. 3 Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση, Πηγή: www.dit.uoi.gr	31
Εικόνα 6. 4 Διαφορές Σύγχρονης και Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης, Πηγή: https://eclass.t4e.sch.gr/modules/document/file.php/SG5506/T4E_D1_GenikoMeros_Booklet_v1.0.pdf	32
Εικόνα 6. 5 Σύγκριση δυνατοτήτων Σύγχρονης και Ασύγχρονης Εκπαίδευσης, Πηγή: https://eclass.t4e.sch.gr/modules/document/file.php/SG5506/T4E_D1_GenikoMeros_Booklet_v1.0.pdf	33
Εικόνα 6. 6 Επιχειρηματικές προκλήσεις και στρατηγικές σε καιρό πανδημίας. πηγή : https://www.aueb.gr/el/opanews/epiheirimatikes-prokliseis-kai-stratigikes-se-kairo-pandimias	36

Περίληψη

Η εργασία αυτή σκοπεύει είναι να κάνει μια αναλυτική περιγραφή των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης , την επίδραση τους και τις αλλαγές που έχουν επιφέρει στην ζωή των ανθρώπων. Πρώτα από όλα έγινε μία περιγραφή το τι είναι τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και ο ρόλος τους στην επικοινωνία των ανθρώπων.

Στη συνέχεια ακολούθησε η ιστορική αναδρομή των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης έως σήμερα. Δόθηκαν πληροφορίες σχετικά με την επιρροή τους και την επίδραση τους στην τεχνολογία. Έγινε επίσης αναφορά στην επίδραση τους μέσω της τεχνολογίας στον χώρο της εκπαίδευσης.

Το επόμενο στάδιο ήταν να γίνει μια αναλυτική αναφορά στο πως τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης επιδρούν στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Ποιες είναι οι θετικές και αρνητικές επιπτώσεις από την χρήση τους, την επιρροή τους θετική ή αρνητική στην ζωή των ανθρώπων. Έγινε περιγραφή των κινδύνων από την ανεξέλικτη χρήση τους και ποιες μορφές κινδύνων υπάρχουν. Ακολούθησαν οι τρόποι αντιμετώπισης και πρόληψης αυτών των κινδύνων.

Το τελευταίο μέρος της εργασίας αφορούσε την αναλυτική αναφορά και περιγραφή στις δυο μορφές της τηλεργασίας και της τηλεεκπαίδευσης κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19 και την χρήση αυτών των δυο τύπων. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στις μορφές της τηλεεκπαίδευσης. Τέλος, περιεγράφηκαν οι τρόποι αξιοποίησης των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης και οι τομείς δραστηριότητας που μπορούν να αξιοποιηθούν αυτά στο μέλλον.

Abstract

The project aims to make a detailed description of Social Media Management, their impact and the changes they have brought to people's lives. First of all, a description was given of what social media is and its role in communication of people.

This was followed by a historical look at Social Media to this day. Soon after, information was provided on their influence and impact on technology. Where reference was made to their impact through education technology.

The next step was to make a detailed report about how social media affects people's everyday lives. What are the positive and negative effects of their use, their influence positive or negative on people's lives. A description was later made of the risks of their uncontrolled use and what types of risks exist. Immediately afterwards, the ways of dealing with and preventing these risks followed.

The final part of the work was on detailed reference and description in the two forms of telework and teletraining and during the Covid-19 pandemic and the use of these two types. Particular reference was made to the forms of teletraining. At the end of the work, the methods of utilization and in which areas of social media activity in the future were outlined.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

1.1 Ορισμός

Με τον όρο μέσα κοινωνικής δικτύωσης¹ (αγγλική ορολογία - social media) χαρακτηρίζεται η αλληλεπίδραση και η επικοινωνία ανθρώπων μέσω διάφορων διαδικτυακών κοινοτήτων. Η ανταλλαγή πληροφοριών και ιδεών μέσα από εικονικές κοινότητες και δίκτυα . Μερικά παραδείγματα τέτοιων κοινοτήτων είναι το Facebook, το twitter, το TikTok και άλλα. Τα κοινωνικά δίκτυα είναι κομμάτι της καθημερινότητας των συγχρόνων ανθρώπων.

1.2 Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

Φαίνεται πως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν οδηγήσει στην πιο εύκολη, άμεση και γρηγορότερη επικοινωνία μεταξύ μας. Κατά πολλούς, αποτελούν εκείνα τα «εργαλεία» που βοηθούν ή συμβάλλουν στη δημιουργία νέων γνωριμιών, σχέσεων κάθε είδους (ερωτικές, φιλικές κ.λπ.), επιτυγχάνουν να φέρουν τους ανθρώπους πιο κοντά και να αντιμετωπίζουν την μοναξιά. Η μοναξιά, σύμφωνα με ερευνητές, σχετίζεται με προβλήματα υγείας, τόσο στα παιδιά, τους έφηβους, όσο και τους ενήλικες.

Άλλοι ερευνητές διαπιστώνουν ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να θεωρηθούν ως διαμεσολαβητές ή συνδετικοί κρίκοι όσον αφορά την επικοινωνία μέσω των εφαρμογών. Καταλήγουν στο συμπέρασμα πως κάνοντας χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μέσα από τις εικόνες, την αμεσότητα επικοινωνίας που παρέχουν και την σιγουριά της οθόνης που προσφέρουν, κάνουν τον χρήστη χαρούμενο, ευτυχισμένο με τη ζωή του, με αποτέλεσμα να τείνει λιγότερο στην μοναξιά. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν πλέον εγκαταστήσει τις εφαρμογές γνωριμίας, φιλίας και συζήτησης για τα καλά στην ζωή μας. Φαίνεται πως

¹ Πηγή: Wikipedia

επιτυγχάνουν αυτό για το οποίο έχουν δημιουργηθεί, την κοινωνικοποίηση. Σίγουρα χρήσιμα εργαλεία.²

Εικόνα 1. 1 Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, Πηγή: <https://www.slideshare.net/JosephGogiannos/ss-34957432>

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν πλέον μεγάλο μέρος της καθημερινής μας ζωής, αφού όλο και περισσότεροι άνθρωποι δημιουργούν προφίλ σε ένα ή περισσότερα από αυτά. Μπαίνοντας στο 2000 το Internet είχε γίνει προσβάσιμο σε μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού (τουλάχιστον στο Δυτικό κόσμο). Συνεπώς, η δημιουργία διαδικτυακών φίλων ήταν πια πιο διαδεδομένη, αν και ακόμη υπήρχαν προκαταλήψεις ως προς αυτό. Εκείνη την εποχή, λοιπόν, έκανε την εμφάνισή του το πρώτο “δυνατό” μέσο κοινωνικής δικτύωσης. Αυτό ήταν το MySpace. Το MySpace δημιουργήθηκε το 2003 έχοντας μία μικρή λίστα χρηστών. Έπειτα, το 2005 το αγόρασε η News Corporation φτάνοντας το στο απόγειό του ως το 2008. Έπειτα οι χρήστες άρχισαν να εγκαταλείπουν το MySpace για το Facebook. Έτσι το 2016 το MySpace κατέληξε να πουληθεί στην Times Inc., γνωστή για την έκδοση περιοδικών όπως το Instyle και το Sports Illustrated. Το καλό είναι όμως ότι το MySpace ενέπνευσε τη δημιουργία άλλων social Media platforms, που χρησιμοποιούνται ως σήμερα.

Παράλληλα με το MySpace το 2004 δημιουργήθηκε το Facebook, που αν και αρχικά λειτούργησε μόνο για τους φοιτητές του Harvard, ο δημιουργός του είδε τις δυνατότητες του και αργότερα το κυκλοφόρησε για το ευρύτερο κοινό. Ταυτόχρονα δημιουργούνταν το Youtube (2005) και το Twitter. Ως και το 2010 υπήρχαν πολλές ακόμη πλατφόρμες όπως το Flickr και το Tumblr, που όμως δεν ήταν τόσο διαδεδομένες.³

² Νικόλαος Παπαματθαίου (Οικονομολόγος-Εκπαιδευτικός), 2018

³ Μαριάνθη Δόβρη, 2017

A/A	Μέσο Κοινωνικής Δικτύωσης	Χρήστες
1	Facebook	2.000.000.000 Χρήστες
2	You Tube	1.000.000.000 Χρήστες
3	Instagram	700.000.000 Χρήστες
4	Twitter	328.000.000 Χρήστες
5	Reddit	250.000.000 Χρήστες
6	Vine Camera	200.000.000 Χρήστες
7	Ask.fm	160.000.000 Χρήστες
8	Pinterest	150.000.000 Χρήστες
9	Tumblr	115.000.000 Χρήστες
10	Flickr	112.000.000 Χρήστες

Εικόνα 1. 2 Τα 10 Δημοφιλέστερα Μέσα Κοινωνική Δικτύωσης, Πηγή: <https://frapress.gr/2017/09/social-mediahttps://frapress.gr/2017/09/social-media-apo-ti-dimiourgia-os-simera/>

1.3 Τα Social Media Αλλάζουν Την Τεχνολογία

Τα social Media και η τεχνολογία έχουν εξελιχθεί εξαιρετικά τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Ο καθένας βοήθησε τον άλλο να εξελιχθεί με μοναδικούς τρόπους. Η τεχνολογική πρόοδος επέτρεψε στους ανθρώπους να ασχοληθούν με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σε smartphone και υπολογιστές. Τώρα οι άνθρωποι συνδέονται μέσω των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης όπου κι αν πηγαίνουν επειδή όλοι έχουν ένα smartphone στην τσέπη ή την τσάντα τους.⁴

⁴ lifealchemist, 2022

Από την άλλη πλευρά, τα κοινωνικά μέσα αλλάζουν επίσης την τεχνολογία. Οι προγραμματιστές υπολογιστών ενσωματώνουν τη δικτύωση κοινωνικών μέσων στα προγράμματα λογισμικού τους. Υπάρχουν επίσης περιπτώσεις όπου τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επηρεάζουν ποια προγράμματα λογισμικού αναπτύσσονται αρχικά. Η επιχειρηματική τεχνολογία έχει εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με περισσότερους από έναν τρόπους. Παρακάτω είναι οι κορυφαίοι τρόποι με τους οποίους τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλάζουν την τεχνολογία.

1.4 Επικοινωνία

Λιγότεροι άνθρωποι επικοινωνούν πλέον με τον παλιομοδίτικο τρόπο συνομιλίας με τους ανθρώπους. Τώρα χρησιμοποιούνται τα μηνύματα κοινωνικής δικτύωσης ως την κύρια μορφή επικοινωνίας με φίλους και οικογένεια. Ένα smartphone δεν είναι πραγματικά τηλέφωνο πια. Είναι ένας φορητός υπολογιστής που μπορεί να τοποθετείται στην τσέπη. Απλώς κατεβάζοντας τις εφαρμογές για κινητά των αγαπημένων πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook και το Instagram, και χρησιμοποιώντας τις εφαρμογές για να επικοινωνία. Είναι το μοτίβο που ακολουθείται περισσότερο σήμερα. Η επικοινωνία δηλαδή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελείται από μηνύματα κειμένου και ομαδική συνομιλία.

Εικόνα 1. 3 Επικοινωνία στη σημερινή εποχή Πηγή: TaMeteora.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Η τεράστια άνοδος του βιοτικού επιπέδου οφείλεται αδιαμφισβήτητα στην ανάπτυξη της τεχνολογίας. Η ραγδαία αυτή ανάπτυξη, είχε σκοπό την εξυπηρέτηση του ανθρώπου με στόχο να γίνει η ζωή του ευκολότερη και με περισσότερες ανέσεις. Από το πρώτο δευτερόλεπτο της ζωής, ο άνθρωπος έχει αγωνιστεί να καινοτομήσει με στόχο να αλλάξει το περιβάλλον του για να ανταποκριθεί όλο και περισσότερο στις ανάγκες του. Στην έρευνα για να μεταμορφώσει τον κόσμο, η τεχνολογία αναδείχθηκε ως εργαλείο για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων και των προβλημάτων του με αποτελεσματικότερο τρόπο. Όμως οι θετικές αλλά και οι αρνητικές πτυχές της τεχνολογίας στον κόσμο είναι εμφανείς στη σημερινή κοινωνία.

2.1 Πλεονεκτήματα της τεχνολογίας

➤ Η μηχανή

Μια καταπληκτική ανακάλυψη, που ελευθέρωσε τα χέρια του ανθρώπου, αυξάνοντας την παραγωγή αγαθών και μειώνοντας τον ανθρώπινο μόχθο. Σήμερα ο άνθρωπος κουράζεται λιγότερο, χάρη στην εφεύρεση αυτή, η οποία ξεπερνά τις μυϊκές ικανότητές του ενώ ταυτόχρονα, με τη βοήθεια των τεχνιτών μέσων, η ανθρώπινη δύναμη κατάφερε να εξερευνήσει το διάστημα, να ερμηνεύσει διάφορα καιρικά και φυσικά φαινόμενα. Στον τομέα της βιομηχανίας και του εμπορίου, η εφαρμογή τεχνολογικών εργαλείων που βελτιστοποιούν τις διαδικασίες, που ενισχύουν την οικονομική παραγωγή, μειώνουν το κόστος και αναπτύσσουν περαιτέρω εμπορικές σχέσεις.

➤ Βελτίωση της ποιότητας ζωής

Κάθε μέρα υπάρχουν νέες εφευρέσεις συσκευών που μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού. Εφευρέθηκαν νέα και αποτελεσματικά φάρμακα, που προσφέρουν ανακούφιση στον άνθρωπο. Οι ιατρικές εξετάσεις συντέλεσαν στην έγκυρη διάγνωση ασθενειών. Ακόμα και οι χειρουργικές επεμβάσεις γίνονται με σύγχρονα μέσα. Έγιναν μεταμοσχεύσεις υγιών οργάνων σε ανθρώπινο σώμα καταπολεμήθηκαν ανίατες ασθένειες. Γίνονται εμβόλια από μικρή ηλικία, για προστασία από επικίνδυνες ασθένειες. Η τεχνητή νοημοσύνη θα βοηθήσει στη διάγνωση ασθενειών.

➤ Ευκολία στην επικοινωνία

Η δυνατότητα επικοινωνίας με διαφορετικούς ανθρώπους στον κόσμο σε πραγματικό χρόνο είναι ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της τεχνολογίας. Προηγουμένως οι δρόμοι επικοινωνίας κατ'έξοχήν ήταν το σταθερό τηλεφωνικό δίκτυο μέσω γραμμών και η υπηρεσία αλληλογραφίας. Τώρα αρκετές εφαρμογές επιτρέπουν την αλληλεπίδραση ανθρώπων οπουδήποτε στον κόσμο με έναν εύκολο, πρακτικό και οικονομικό τρόπο.

➤ Η τηλεργασία

Ίσως, να μειώσει την ανεργία και δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας στο μέλλον. Διευκολύνει τους γονείς που θέλουν να συνδυάσουν την επαγγελματική τους σταδιοδρομία με την ανατροφή των παιδιών τους, αλλά και τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Οι μετακινήσεις εξαιτίας της δουλειάς δύνανται να περιορισθούν.

➤ Πρόσβαση σε πληροφορίες

Ένα άλλο πλεονέκτημα της τεχνολογίας είναι η άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες. Χάρη στις μηχανές αναζήτησης στο Διαδίκτυο μπορείτε να βρείτε οποιοδήποτε κείμενο αρχικού περιεχομένου γραμμένο οπουδήποτε στη Γη. Προηγουμένως, το εργαλείο για την διερεύνηση δεδομένων κατ'έξοχήν ήταν ο υπολογιστής, αλλά με την ενσωμάτωση του smartphone η πρόσβαση σε άρθρα διαθέσιμα στο διαδίκτυο γίνεται σε οποιαδήποτε στιγμή και ευκαιρία.

➤ Βελτίωση στην ποιότητα της εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση είναι επίσης ένας τομέας που επωφελήθηκε από την τεχνολογία. Με ευρεία πρόσβαση στην πληροφόρηση, τα μοντέλα μάθησης και διδασκαλίας άλλαξαν. Οι εκπαιδευτικοί και οι ερευνητές έχουν αναπτύξει νέες παιδαγωγικές μεθόδους που βασίζονται στα πλεονεκτήματα που προσφέρουν οι νέες συσκευές. Η απόκτηση διπλωμάτων, η παρακολούθηση πανεπιστημιακών διαλέξεων, η εκμάθηση ξένων γλωσσών επιτυγχάνονται χάρη στο Internet.

➤ Η γέννηση των κοινωνικών δικτύων

➤ Στον τομέα της τεχνολογίας των επικοινωνιών, η εμφάνιση των κοινωνικών δικτύων αποδείχτηκε πολύ επωφελής, καθώς βοηθά στη σύνδεση μεταξύ των ανθρώπων με ταχύτερο και πιο άμεσο τρόπο και επιπλέον έχει γίνει ο χώρος

δημιουργίας αλληλεπίδρασης μεταξύ φίλων, επιχειρηματιών - πελατών, αλλά και εργαζομένων - εργοδοτών.

Τέλος, παρόλο που φαίνεται περιττό, η ίδια τεχνολογία ενθαρρύνει τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων τεχνολογιών. Η τεχνολογία όμως γίνεται κακή στο σημείο που ο άνθρωπος έφτασε να την χρησιμοποιεί αλόγιστα και ανεξέλεγκτα. Για παράδειγμα, δημιούργησαν ατομικές βόμβες, οι οποίες είναι καταστροφικές για τον άνθρωπο και η τεράστια ραδιενέργεια που εκπέμπουν είναι τόσο μεγάλη που παραμένει και στις υπόλοιπες γενιές.

2.2 Μειονεκτήματα της τεχνολογίας

➤ Ρύπανση του περιβάλλοντος

Παρόλο που η παγκοσμιοποίηση έχει αποφέρει μεγάλα πλεονεκτήματα όπως η βελτιστοποίηση της παραγωγής, η αύξηση της ρύπανσης και η κατάχρηση των φυσικών πόρων είναι επιπτώσεις που αφορούν ένα μέρος της κοινωνίας. Η μεγάλη πρόκληση είναι να δημιουργηθούν τρόποι για την εξάλειψη αυτών των αρνητικών επιπτώσεων και τη μείωση των κινδύνων για τη Γη. Η μετάβαση από μη ανανεώσιμες σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα είναι η πιο σημαντική πτυχή για την αποφυγή της πρόωρης ρύπανσης.

➤ Εξάρτηση και διαταραχές

Η ενσωμάτωση ηλεκτρονικών συσκευών έχει τροποποιήσει ορισμένες συμπεριφορές στο άτομο και επομένως στην κοινωνία. Κοινωνιολόγοι και κοινωνικοί ψυχολόγοι έχουν καταγγείλει την αλλαγή σε κάποιες αξίες και συμπεριφορές σε διαφορετικούς πολιτισμούς, λόγω της εξάρτησης που δημιουργείται σε υπολογιστές, smartphones και tablets σε μεγάλους αλλά και μικρούς. Αυτή η κατάσταση προκάλεσε διαταραχές στον άνθρωπο, όπως ο εθισμός στον κυβερνοχώρο, ο εθισμός στα κοινωνικά δίκτυα ή τα βιντεοπαιχνίδια. Επιπλέον, υπάρχουν δυσμενείς φυσικές συνθήκες που έχουν αυξηθεί χάρη στη χρήση της τεχνολογίας. Αυτή είναι η περίπτωση του συνδρόμου καρπιαίου σωλήνα, του λεγόμενου "δακτύλου βατόμουρου" και τραχηλικών βλαβών.

➤ Παραβίαση της προσωπικής ασφάλειας και της κοινωνίας

Οι ειδικοί υποδεικνύουν ότι η σύνδεση με άγνωστα ανοιχτά δίκτυα Wi-Fi σημαίνει ότι οποιοσδήποτε μπορεί να έχει πρόσβαση στα δεδομένα που εισάγατε κατά την

πλοήγηση. Επίσης, η δημοσίευση φωτογραφιών στα κοινωνικά δίκτυα, ρίχνοντας στοιχεία για το πού και με ποιον είστε ενέχει κινδύνους. Μελέτες επιβεβαιώνουν ότι οι παραβάτες αναθεωρούν τους λογαριασμούς των πιθανών θυμάτων τους για να γνωρίζουν την καθημερινότητά τους και να τους προσεγγίζουν ευκολότερα. Ενώ η τεχνολογία προσφέρει τεράστια οφέλη, οι χρήστες πρέπει να σκεφτούν και να αναγνωρίσουν τα όρια αυτού του εργαλείου.

➤ Μείωση θέσεων εργασίας

Σε ορισμένους τομείς, είναι πιθανό οι τεχνολογικές εξελίξεις να ευνοούν τις επιχειρήσεις, παράγοντας μεγαλύτερη αποδοτικότητα κατά τη διεξαγωγή των διαδικασιών τους, αλλά ταυτόχρονα μπορεί να είναι δυσμενείς για τους εργαζόμενους που μπορούν να χάσουν τη δουλειά τους. Αυτό το θέμα δημιουργεί πολλές διαμάχες. Στην ιδανική περίπτωση, είναι δυνατό να βρεθεί ένα σημείο ισορροπίας που να επιτρέπει την αύξηση της αποδοτικής παραγωγικότητας μιας επιχείρησης και ταυτόχρονα να αναγνωρίζει το έργο του ανθρώπου μέσα σε αυτό. Τα επόμενα χρόνια, η τεχνητή νοημοσύνη και τα ρομπότ θα εξαλείψουν εκατομμύρια θέσεις εργασίας και μπορεί να χρειαστούν μερικά χρόνια για τη δημιουργία άλλων.

➤ Εξάλειψη ορισμένων δεξιοτήτων

Υπάρχουν πολύ χρήσιμα εργαλεία που εξοικονομούν χρόνο και παράγουν πολύ καλύτερα αποτελέσματα, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις αυτά τα εργαλεία μπορούν να συμβάλουν στη μη ενθάρρυνση της δημιουργικότητας και της ευφυΐας, ιδιαίτερα μεταξύ των νεότερων. Για παράδειγμα, ένας υπολογιστής είναι πολύ χρήσιμος, αλλά όταν χρησιμοποιείται για να εκτελέσει απλές εργασίες που μπορούν να γίνουν χωρίς τη χρήση οποιουδήποτε εργαλείου ευνοεί την «ψυχική τεμπελιά», η οποία μπορεί να οδηγήσει σε επιδείνωση της μάθησης.

Η τεχνολογία έχει γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας, επομένως πρέπει να γίνεται μόνο ορθή χρήση των μέσων για να είναι ωφέλιμη και να μην υπάρχουν αρνητικές συνέπειες. Οι νέες τεχνολογίες εξυπηρετούν τον άνθρωπο όταν αυτός τις χρησιμοποιεί με μέτρο και έτσι γίνονται λιγότερο επιβλαβής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Από τις αρχές του αιώνα τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, έχουν εισαχθεί στην ζωή των ανθρώπων και έχουν επηρεάσει τον τρόπο επικοινωνίας μεταξύ αυτών. Τα οποία βεβαίως έχουν αλλάξει την καθημερινότητα των ανθρώπων σε πολύ μεγάλο βαθμό. Τα Social Media έχουν εισχωρήσει σε όλους σχεδόν τομείς της ζωής των ανθρώπων όπως εργασίας, οικονομίας, εκπαίδευσης κ.α. Ουσιαστικά μέσα από τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης θα γίνει κατανοητή η χρήση και επιρροή τους, στην καθημερινότητα των ανθρώπων.

3.1 Τα πλεονεκτήματα των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης

Μερικοί άνθρωποι πιστεύουν στο τέλος τα Social Media μπορεί να οδηγήσουν την ανθρωπότητα στην πτώση της. Άσχετα την άποψη αυτή που μπορεί να ισχύσει ή όχι κανένας δεν μπορεί να παραγνωρίσει και τις θετικές πτυχές αυτών στην καθημερινότητα των ανθρώπων.

- Εμπνέουν τους ανθρώπους να βελτιώσουν την υγεία τους

Σύμφωνα με μια μελέτη του «Journal of Health and Social Behavior», η κοινωνική σύνδεση θα μπορούσε να έχει μεγάλη επιρροή στη συναισθηματική υποστήριξη για τη βελτίωση του συνόλου της υγείας των ανθρώπων. Πολλοί άνθρωποι χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να βελτιώσουν τη φυσική τους κατάσταση και το σύνολο της υγεία τους.⁵

- Επιτρέπουν τους ανθρώπους να συνδεθούν με άτομα από όλο τον κόσμο

Αν και οι περισσότεροι χρήστες χρησιμοποιούν τα social Media, για να γνωρίσουν κάποιον/α, για να διατηρούν επαφή ή να ξαναρχίζουν σχέσεις με την οικογένεια και τους φίλους τους, αυτές οι πλατφόρμες επιτρέπουν σε οποιονδήποτε με σύνδεση στο Διαδίκτυο να αλληλοεπιδρά και να μιλά με άτομα από οπουδήποτε στον κόσμο. Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, χρειάζονται μόνο μερικά κλικ για να γίνει κάποιος φίλος/η με άλλον/ην ή να ακολουθήσει άτομα σε χώρες που ίσως δεν έχει ακούσει ποτέ.

⁵ ygeianews, 2021

- Επιτρέπουν την άμεση Επικοινωνία

Στην πραγματικότητα, οι περισσότερες πλατφόρμες χωρίς μηνύματα έχουν δυνατότητα άμεσων μηνυμάτων. Έτσι, το μόνο που έχει να κάνει κάποιος/α είναι να χρησιμοποιήσει ένα smartphone, tablet, σταθερό υπολογιστή ή φορητό υπολογιστή για να στείλει και να λάβει μηνύματα από όλο τον κόσμο.

- Αυξάνουν την προβολή της επωνυμίας

Ανεξάρτητα από το αν η επωνυμία κάποιου ανθρώπου είναι προσωπική ή έχει επιχείρηση, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι καλές επιλογές για σύνδεση με νέους και επαναλαμβανόμενους πελάτες. Όλο και περισσότεροι ψηφιακοί χώροι χρησιμεύουν ως παράθυρα για την προβολή και πώληση προϊόντων, είτε εντός της ίδιας πλατφόρμας είτε με ανακατεύθυνση πελατών στον Ιστότοπο τους.

3.2 Τα μειονεκτήματα των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης

- Βάζουν σε κίνδυνο το απόρρητό των ανθρώπων
- Κάνουν στόχους χρήστες του διαδικτυακού εκφοβισμού
- Διαδίδουν ψευδείς ή αναξιόπιστες πληροφορίες
- Διακόπτουν τον κύκλο ύπνου
- Επηρεάζουν αρνητικά τις σχολικές επιδόσεις εάν χρησιμοποιούνται πολύ συχνά και Μειώνουν την παραγωγικότητα

Τα άσχημα νέα είναι ότι το να ξοδεύουν οι χρήστες περισσότερα από 70 λεπτά κάθε μέρα στις οθόνες μπορεί να καταστρέψει το σώμα τους και να οδηγήσει σε έναν καθιστικό τρόπο ζωής.

Από όλα τα παραπάνω κάποιος μπορεί να καταλάβει ότι η χρήση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης, έχουν και θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στους ανθρώπους που τα χρησιμοποιούν και αυτές εξαρτάται από τον τρόπο και τον χρόνο χρήση τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΕΣΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Τον Ιούνιο του 2009, το Πανευρωπαϊκό Θεματικό Δίκτυο EUKidsOnline δημοσίευσε μια έκθεση που αφορά όλες τις ευρωπαϊκές χώρες και ανέφερε ότι υπάρχουν πέντε σοβαροί κίνδυνοι ασφάλειας του διαδικτύου που αφορούν τους ανήλικους χρήστες :

1. Η δημοσίευση προσωπικών πληροφοριών στο Διαδίκτυο,
2. Η έκθεση σε online πορνογραφικό περιεχόμενο,
3. Η έκθεση σε βίαιο και ρατσιστικό περιεχόμενο,
4. Η ηλεκτρονική παρενόχληση με επακόλουθο τη λήψη ανεπιθύμητων μηνυμάτων και
5. Η συνάντηση με αγνώστους που οι ανήλικοι έχουν γνωρίσει μέσω διαδικτύου⁶

Επίσης το Σεπτέμβριο του 2009, το Ίδρυμα για την Ελευθερία και την Πρόοδο (Google, Microsoft, Yahoo, Facebook, MySpace) στις Η.Π.Α. ανακοίνωσε τα παρακάτω: <<Όπως ήδη αναφέρθηκε, σύμφωνα με την έκθεση που δημοσιεύτηκε από το Πανευρωπαϊκό Θεματικό Δίκτυο EUKidsOnline, η δημοσίευση προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο από ανήλικους χρήστες είναι ο πιο σοβαρός κίνδυνος για την ασφάλειά τους, επειδή είναι συνδεδεμένος με τρία σοβαρά θέματα, όπως η ηλεκτρονική παρενόχληση (cyberbullying), η σεξουαλική παρενόχληση (grooming) και η ανήλικη πορνογραφία>> .

4.1 Ασφάλεια στο διαδίκτυο

Από όλα τα παραπάνω καταλαβαίνει κάποιος ότι το διαδίκτυο και τα social Media ενώ προσφέρουν πολλές δυνατότητες, ταυτόχρονα όμως υπάρχουν πολλοί κίνδυνοι που μπορούν να έχουν τόσο ψυχικές, όσο και σωματικές αρνητικές επιπτώσεις των χρηστών. Γι' αυτό είναι απαραίτητο να παίρνονται κάποια μέτρα ασφάλειας για την ασφαλέστερη πλοήγηση στο διαδίκτυο.

⁶ Τσίτσικα Κ.Α, 2013

4.2 Θωράκιση του ηλεκτρονικού υπολογιστή

Η γνώση των πιθανών κινδύνων και των μέσων αποφυγής τους αποτελεί βασικό στοιχείο ασφάλειας. Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν χρήσιμα τεχνολογικά εργαλεία καθώς και την κοινή λογική. Όπως σε όλους τους τομείς, έτσι και η κοινή λογική αναπτύσσεται με την ηλικία και την εμπειρία.

Καθημερινές ενέργειες, όπως η χρήση συσκευών αποθήκευσης USB, το άνοιγμα συνημμένων αρχείων και το κατέβασμα προγραμμάτων από το διαδίκτυο, μπορεί να εμπεριέχουν κινδύνους. Οι κίνδυνοι αυτοί αφορούν κυρίως τη διάδοση προγραμμάτων κακόβουλου λογισμικού, φτιαγμένων με στόχο να βλάψουν τον υπολογιστή σας ή να υποκλέψουν προσωπικά δεδομένα.⁷

⁷ Χριστοδούλου Ελλάς Α.Α.Ε Διεθνή Γραφεία Ερευνών, 2023

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID2019

Τις τελευταίες δεκαετίες, οι δυο έννοιες Τηλεργασία και Τηλεκπαίδευση έχουν την μεγαλύτερη εξέλιξη, πριν ξεσπάσει η πανδημία του ιού Covid 19. Κατά τη διάρκεια της οποίας πολλοί άνθρωποι, χρησιμοποίησαν τις δυο αυτές έννοιες είτε στο χώρο της εργασίας ή στο χώρο εκπαίδευσης. Οι δυνατότητες που δίνονται με την χρήση των δυο αυτών εννοιών είναι πολύ μεγάλες, οι οποίες θα αναλυθούν παρακάτω, ιδιαίτερη αναφορά θα γίνει στην έννοια της τηλεκπαίδευσης και την χρήση της στον ευρύτερο χώρο της εκπαίδευσης.

5.1 Ορισμός της έννοιας τηλεργασία

Βάση του ευρωπαϊκού πλαισίου για την τηλεργασία είναι η δυνατότητα που δίνεται σε αυτούς που τη χρησιμοποιούν να οργανώνουν και να εκτελούν την εργασία τους με την χρήση της τεχνολογίας της πληροφορικής όπου μια εργασία που θα μπορούσε να γίνει στους χώρους των εγκαταστάσεων της εταιρίας, γίνεται όπως πρέπει εκτός αυτών των εγκαταστάσεων. Τηλεργαζόμενος είναι το άτομο που μπορεί να κάνει τηλεργασία.⁸

Το «Πλαίσιο για την Τηλεργασία» στην Ελλάδα υλοποιήθηκε στην Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε) 2006 – 2007. Στη Ελλάδα η τηλεργασία αναγνωρίστηκε ως ειδική μορφή απασχόλησης με τον Ν.2639/1998 (άρθρο 1).

Με την Πράξη Νομοθετικού Πλαισίου (ΠΝΠ) της 11.3.2020 η τηλεργασία είχε επιλεχθεί ως ένα από τα μέτρα αντιμετώπισης και περιορισμού της διάδοσης της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19. Έτσι για όσο διάστημα διαρκούν έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας, και όπως κάθε φορά ορίζεται από την νομοθεσία, ο εργοδότης μπορεί με απόφασή του να καθορίζει ότι η εργασία, για μέρος ή για όλο το προσωπικό, θα μπορεί να πραγματοποιείται με το σύστημα της εξ αποστάσεως εργασίας (τηλεργασία). Με το άρθρο 67 του Ν.4808/2021 η τηλεργασία αναγνωρίστηκε πλέον ως σύγχρονη μορφή απασχόλησης.

⁸ Επιθεώρηση Εργασίας, 2023

5.1.1 Χαρακτηριστικά της Τηλεργασίας

Η τηλεργασία έχει κάποια βασικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι τα παρακάτω:

- Η τηλεργασία είναι η εργασία που γίνεται εκτός, του χώρου της εταιρίας με ηλεκτρονικά μέσα όπως ηλεκτρονικούς υπολογιστές, tablet, κινητά τηλέφωνα κ.α.
- Η τηλεργασία με την ακριβώς της έννοια απαιτεί την εκτέλεση της εργασίας, εκτός των χώρων της επιχείρησης σε συνεχή βάση και όχι περιστασιακά. Επομένως, αποκλείονται μικτές μορφές τηλεργασίας και εργασίας στο εσωτερικό της επιχείρησης στο βαθμό που η τηλεργασία εκτελείται κατά συνήθη τρόπο. Δεν θεωρείται ως Τηλεργαζόμενος κάποιος που επί δυο ή τρεις εβδομάδες στις διακοπές το καλοκαίρι βρίσκεται και εργάζεται μακριά από το γραφείο του.
- Η τηλεργασία δεν αποτελεί επάγγελμα, αλλά μορφή οργάνωσης της εργασίας και δε θεωρείται αυτονόητο ότι κάθε επάγγελμα θα μπορούσε να ασκηθεί μέσω τηλεργασίας π.χ. χειρωνακτικές εργασίες .
- Η τηλεργασία αποτελεί εθελοντική μορφή εργασίας (τόσο για τον εργαζόμενο όσο και για τον εργοδότη).
- Η τηλεργασία μπορεί να εφαρμοστεί σε εργασίες επεξεργασίας της πληροφορίας που αφορούν τόσο σε εργασίες χαμηλής εξειδίκευσης, όπως είναι η αποστολή και λήψη δεδομένων, η τηλεγραμματοεία και η τηλεμετάφραση όσο και σε εργασίες που απαιτούν υψηλή εξειδίκευση, όπως είναι η πληροφοριακή ανάπτυξη και ο προγραμματισμός.
- Η τηλεργασία μπορεί να αφορά σε εφαρμογές διανομής της πληροφορίας, όπως είναι η τηλεκατάρτιση, η τηλεκπαίδευση και το telemarketing. Για την τηλεκπαίδευση θα γίνει ιδιαίτερη μνεία παρακάτω.
- Ο τομέας της εκμετάλλευσης και συντήρησης των συστημάτων πληροφόρησης μπορεί να γίνει αντικείμενο εφαρμογής τηλεργατικών πρακτικών⁹.
- Τηλεκατοικίες (Telecottages): Είναι ένα είδος τηλεκέντρων με τη ουσιαστική διαφορά ότι οι χώροι ανήκουν στις τοπικές κοινότητες κι όχι στον εργοδότη ή σε κάποια επιχείρηση. Πρόκειται για μικρά σπίτια, τα οποία είναι εξοπλισμένα με τον

⁹ Τσάκνη Γεωργία, 2021

απαραίτητο εξοπλισμό της τηλεργασίας. Ευρύτερος σκοπός τους είναι να εκπαιδεύουν τους κατοίκους των μικρών και απομακρυσμένων περιοχών.

- **Λειτουργική Μετεγκατάσταση (Functional Relocation):** Ολόκληρα τμήματα ή λειτουργίες της επιχείρησης απομακρύνονται από τα κεντρικά γραφεία της εταιρείας και λειτουργούν σε ξεχωριστά μέρη, έχοντας ωστόσο άμεση πρόσβαση στα συστήματα της εταιρείας. Η βασική διαφορά με τα Τηλεκέντρα, είναι ότι τα πρώτα μπορούν να αφορούν άτομα από διάφορα τμήματα, ενώ η Λειτουργική Μετεγκατάσταση αφορά ολόκληρο τμήμα μιας επιχείρησης.¹⁰

5.1.4 Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα της Τηλεργασίας

Όπως όλες οι μορφές εργασίας έτσι και η τηλεργασία έχει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα, τα οποία αφορούν τους εργαζόμενους τόσο στον δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα και ιδιαίτερα τους εργαζόμενους και εργοδότες των επιχειρήσεων και των εταιριών.

5.1.4.1 Πλεονεκτήματα για αυτούς που εργάζονται

- Μείωση του στρες και καλύτερη ψυχική υγεία των εργαζομένων.
- Ο εργαζόμενος βρίσκεται και εργάζεται εκεί που θέλει αυτός χωρίς να είναι απαραίτητη η φυσική του παρουσία στον χώρο της εταιρίας.
- Οι εργαζόμενοι έχουν την δυνατότητα και την ευκαιρία να συνδυάζουν ταυτόχρονα την εργασιακή με την οικογενειακή τους ζωή.
- Δίνεται η δυνατότητα να απασχολούνται οι εργαζόμενοι που διαμένουν σε γεωγραφικά μακρινές περιοχές.
- Κέρδος χρόνου και χρημάτων για τον τηλεεργαζόμενο (μεταφορικά, καύσιμα).
- Προτροπή και δυνατότητα σε άτομα με ειδικές ανάγκες για εργασία.¹¹

5.1.4.2 Πλεονεκτήματα για τους επιχειρηματίες

- Αύξηση της απόδοσης των εργαζομένων, λόγω της ελάττωσης του χρόνου.
- Ελάττωση των χρόνου απουσίας των υπαλλήλων για προσωπικούς λόγους.

¹⁰ ΚΕ.Π.Ε.Α & Γ.Σ.Ε.Ε., 2023

¹¹ Αρβανίτης Κ., 2004

- Ελάττωση του κόστους μετακινήσεων των υπαλλήλων.
- Καλύτερη η συνεννόηση των υπαλλήλων με τους διευθυντές.
- Δυνατότητα επικοινωνίας και συνεννόησης σε μακρινές αγορές εργασίας.
- Δίνεται η ευκαιρία για ελαφρύνσεις στην φορολογία των εταιριών¹¹

5.1.4.3 Μειονεκτήματα για τους εργαζομένους

- Οι τηλεργαζόμενοι με την πάροδο του χρόνου αρχίζουν και απομονώνονται κοινωνικά.
- Υπάρχει ο φόβος ότι οι εργαζόμενοι από το σπίτι εργάζονται περισσότερες ώρες και πιο εντατικά παραβιάζοντας τα ωράρια που εργάζονται.
- Καταπάτηση του ιδιωτικού χώρου σε πιθανές επιθεωρήσεις από τους επιχειρηματίες.
- Έλλειψη της σύνδεσης με το περιβάλλον της εργασίας και μη ανάπτυξη σχέσεων με τους άλλους συναδέλφους τους.
- Μικρότερες ευκαιρίες καριέρας, καθώς ο εργαζόμενος χάνει την επαφή με τις δυνατότητες ανάπτυξης και εξέλιξης που προσφέρει η επιχείρηση π.χ. κατάρτιση, προαγωγές.
- Μικρότερη η δυνατότητα του εργαζόμενου με τηλεργασία σε δραστηριότητες συνδικαλισμού.
- Αγνόηση της υγείας και ασφάλειας των ανθρώπων με τηλεργασία¹¹

5.1.4.4 Μειονεκτήματα για τους εργοδότες

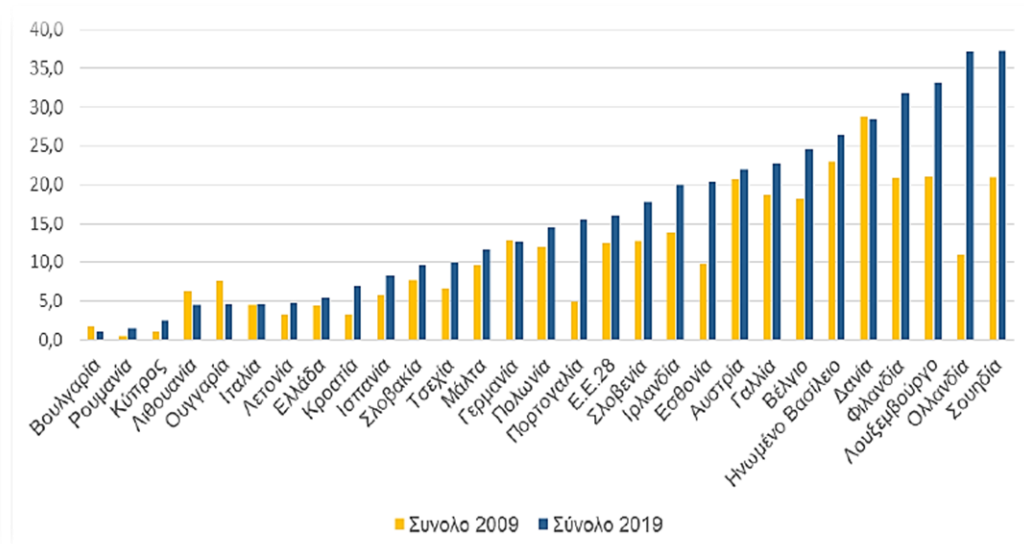
- Δεν υπάρχει η δυνατότητα σωστού ελέγχου.
- Δυνατότητα απόκρυψης αρχείων και δεδομένων.
- Αρκετά έξοδα τεχνολογικής υποδομής για την υποστήριξη της τηλεργασίας.
- Απώλεια της δυνατότητας ελέγχου στο τελικό προϊόν και την υπηρεσία.
- Εμπόδια στην εξάπλωση της οργανωτικής ιδέας¹¹

5.2 Η τηλεργασία πριν και μετά την πανδημία Covid-19

Παραπάνω ειπώθηκε ότι η τηλεργασία έκανε πολύ έντονη την παρουσία της κατά την διάρκεια της πανδημίας του Covid – 19. Παρακάτω θα γίνει αντιληπτό τον ρόλο της τηλεργασίας στην Ε.Ε (Ευρωπαϊκή Ένωση) πριν και μετά από την κρίση της πανδημίας και πόσο άλλαξε τα ποσοστά της χρήση της τόσο στις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε όσο και στην Ελλάδα.

Η τηλεργασία συνολικά, και σε μη σταθερή βάση «ορισμένες φορές» αλλά και σε πιο σταθερή βάση «συνήθως» φαίνεται ότι η χρήση της μεγαλώνει σταθερά (αν και όχι πολύ σημαντικά) κατά τη τελευταία δεκαετία στην Ε.Ε όπως δείχνει το παρακάτω Γράφημα: από 12,4% το 2009 σε 16,1% το 2019. Ειδικότερα, η περιστασιακή τηλεργασία αυξάνεται από 7,8% το 2009 σε 10,8%, η δε σταθερή τηλεργασία αυξάνεται το ίδιο χρονικό διάστημα από 4,6% σε 5,3%.

Η Ελλάδα, έχει από τα χαμηλότερα ποσοστά τηλεργασίας στην Ε.Ε. Ειδικότερα τα στοιχεία και τα ποσοστά έδειξαν ότι, η τηλεργασία συνολικά βρίσκονταν στο 4,3% το 2009 και στο 5,3% το 2019. Ειδικότερα, η τηλεργασία σε όχι σταθερή βάση ήταν στο 2,4% το 2009 για να φθάσει μόλις κατά μία ποσοστιαία μονάδα το 2019, στο 3,4%. Η δε σταθερή βάση τηλεργασία τόσο το 2009, όσο και το 2019 δεν υπερβαίνει το 2% της συνολικής απασχόλησης (για την ακρίβεια 1,9%)¹²

Εικόνα 5. 1 Ποσοστό (%) ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Ε.Ε-28 (2009 και 2019), Σύνολο: «Ορισμένες φορές» και «συνήθως», Πηγή: Eurostat, βάση δεδομένων lfsa_ehomp

5.3 Η Τηλεργασία κατά την περίοδο της πανδημίας Covid – 19

Η εξάπλωση του κορωνοϊού διαφοροποίησε τις ζωές όλων των ανθρώπων ξαφνικά και βίαια όταν έγιναν αναγκαστικά ξαφνικά περιορισμοί στη φυσική επαφή στα μέσα Μαρτίου 2020 και τα γραφεία αναγκαστικά ανέστειλαν την λειτουργία τους.

¹² Κυριακούλιας Π., 2020

Ως τότε, η εργασία από το σπίτι, δεν υπήρχε καν σαν σκέψη στους περισσότερους εργαζόμενους, ακόμη κι αν η εργασία τους μπορούσε έστω και θεωρητικά να γίνει από το σπίτι. Οι τηλεδιασκέψεις ήταν κάτι που γινόταν πολύ σπάνια. Αλλά σε πολλές περιπτώσεις ο Covid-19 αναγκαστικά χωρίς να αφήνει άλλη επιλογή, από το να δουλέψει κάποιος στον προσωπικό του χώρο, κατά την ώρα της τηλεδιάσκεψης.¹³

5.4 Η τηλεργασία μετά την πανδημία Covid-19

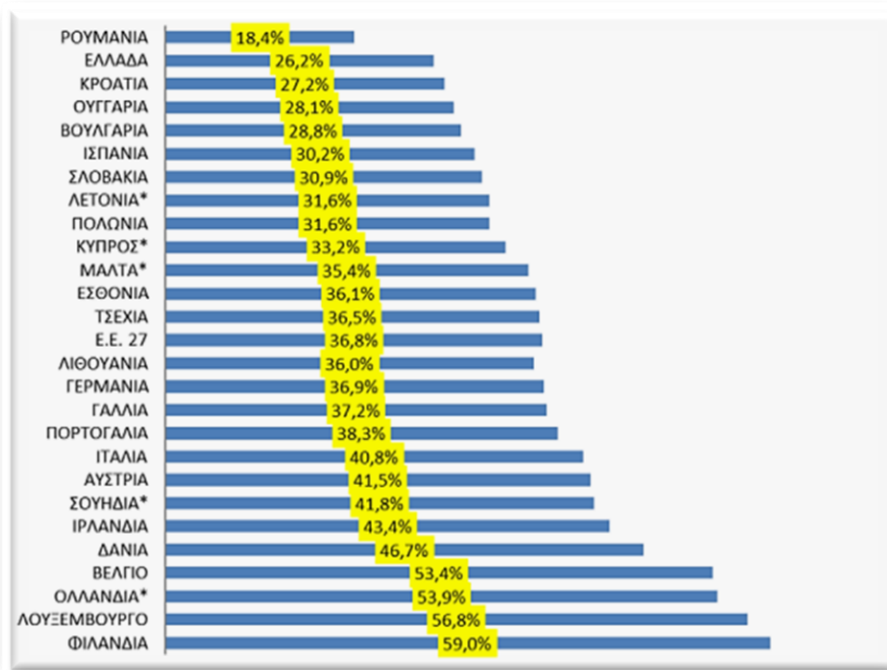
Με την εμφάνιση Κορωνιού που είχε ως αποτέλεσμα, στην αρχή τον μαζικό σχεδόν (εκτός σημαντικών υπηρεσιών) περιορισμό της οικονομικής δραστηριότητας (lockdown) και μετά ακολούθησαν τη σειρά περιοριστικά μέτρα, όπου η τηλεργασία έγινε μια αναγκαία και απαραίτητη λύση για την επανεκκίνηση και συνέχιση της οικονομικής δραστηριότητας. Και αυτό γιατί οι επιχειρήσεις με ένα μαζικό και επιτακτικό τρόπο αναγκάστηκαν μέσα σε σύντομο χρόνο να εισάγουν και να καθιερώνουν την μορφή της τηλεργασίας.

Η πρώτη έρευνα για το αρχικό κύμα της πανδημίας πραγματοποιήθηκε πανευρωπαϊκά και πραγματοποιήθηκε από το Eurofound (2020), κύριο συμπέρασμα της οποίας ήταν ότι πάνω από το 1/3 (37%) των εργαζομένων στην Ε.Ε. – 27, που προηγουμένως απασχολούνταν μέσα στο χώρο εργασίας τους με φυσική παρουσία, εντάχθηκε σε καθεστώς τηλεργασίας λόγω της κρίσης COVID 19. Τα μεγαλύτερα ποσοστά σημειώθηκαν στις Σκανδιναβικές χώρες και στις χώρες Benelux, ενώ μικρότερα ποσοστά καταγράφηκαν σε Ρουμανία, Ελλάδα, Κροατία, Ουγγαρία, Βουλγαρία. Ωστόσο, η σύγκριση σε σχέση με την προ Covid εποχή εντυπωσιακή ως προς τη σημαντική αύξηση της τηλεργασίας.

Αφού πέρασε το πρώτο κύμα της πανδημίας και καθώς η οικονομική δραστηριότητα στις χώρες της Ε.Ε. άρχισε σταδιακά να αποκαθίσταται, τα ποσοστά τηλεργασίας (τα οποία κατά την πρώτη φάση είχαν σημειωθεί σε αρκετά υψηλά επίπεδα) έχουν σιγά αρχίσει να μειώνονται κάπως, πλην όμως κάποιος καταλαβαίνει ως τάση ότι, μια από τις επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 θα είναι σημαντική η αύξηση της τηλεργασίας σε μια περισσότερο σταθερή βάση σε μια σειρά επαγγέλματα και κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.¹⁴

¹³ Αγγελούδης Ε, 2023

¹⁴ Κυριακούλιας Π., 2020

Εικόνα 5. 2 ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΠΟΥ ΕΝΤΑΧΘΗΚΕ ΣΕ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑΣ ΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ COVID 19, Πηγή: <https://www.eurofound.europa.eu/data/covid-19/working-teleworking>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

6.1 Ορισμός της έννοιας τηλεεκπαίδευση

Με την είσοδο των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία και την εμφάνιση της πανδημίας του Covid – 19, η χρήση της τηλεεκπαίδευσης έγινε σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από προηγουμένως. Ενώ έχει εισαχθεί για τα καλά στην εκπαίδευση και διαδραματίζει ένα πολύ σημαντικό ρόλο.

Η έννοια «τηλεεκπαίδευση» (tele-education) ή «εκπαίδευση από απόσταση» (distance education) είναι πολλές φορές ίδια με την έννοια «μάθηση από απόσταση» (distance learning). Βασικά, όλες αυτές οι έννοιες είναι συχνά στα πλαίσια της έννοιας «ηλεκτρονική μάθηση» (e-learning). Αυτοί που ασχολούνται με θέματα παιδαγωγικής έρευνας προτιμούν ν' αναφέρονται στους όρους «εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» (εξΑΕ) ή «Ανοικτή εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» (ΑεξΑΕ) ερμηνεύοντας τον διεθνή όρο Open & Distance Learning (ODL).

Εικόνα 6. 1 Τηλεεκπαίδευση: Η παγκόσμια λύση στην εκπαιδευτική «πληγή», Πηγή: proprofs.com

Η μάθηση με την χρήση ηλεκτρονικών μέσων π.χ. (ηλεκτρονικοί υπολογιστές, tablet) ονομάζεται κάθε διδακτική μεθοδολογία που χρησιμοποιεί τις Τεχνολογίες της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών με ή χωρίς την ταυτόχρονη παρουσία του εκπαιδευτή και είναι δυνατόν να λάβει μέρος σε αίθουσα διδασκαλίας, στο χώρο του διδασκόμενου ή ακόμα σε εικονικά περιβάλλοντα εργασίας. Από την άλλη άποψη εκπαίδευση από απόσταση δεν είναι απαραίτητα ότι θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.).

Έχει παρουσιαστεί εδώ και πολύ καιρό η εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Στην αρχή η εκπαίδευση, γινόταν με αλληλογραφία και το εκπαιδευτικό υλικό ήταν κυρίως έντυπο. Μετά ακολούθησαν και χρησιμοποιήθηκαν και άλλα μέσα για την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού όπως το ραδιόφωνο, η τηλεόραση και οι κασέτες ήχου και video. Όμως και πάλι, η επικοινωνία των εμπλεκόμενων στην εκπαίδευση ήταν δύσκολη, ενώ δεν υπήρχε καμιά επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευομένων. Τον τελευταίο καιρό οι τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) είναι αυτές που χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στην αρχή, με τεχνικές δημιουργίας ηλεκτρονικού περιεχομένου και με εξειδικευμένο λογισμικό και στην συνέχεια με την χρήση του διαδικτύου. Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στη εκπαίδευση δημιούργησε τις προϋποθέσεις για περισσότερη ενεργή παρέμβαση του διδάσκοντα στην μαθησιακή διαδικασία¹⁵.

6.2 Ιστορική Αναδρομή της Τηλεκπαίδευσης

Η εμφάνιση και η χρήση της τηλεκπαίδευσης δεν έγινε πρόσφατα αλλά πολύ παλαιότερα γι' αυτό και παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά αυτές οι σημαντικές χρονικές στιγμές για την τηλεκπαίδευση και την μορφή της κάθε φορά:

- Το 1911 το University of Queensland της Αυστραλίας έγινε το πρώτο που απέκτησε τμήμα σπουδών δια αλληλογραφίας. Η πρόοδος της τεχνολογίας ανέλαβε τη συνέχεια. Με την εμφάνιση του ραδιοφώνου, τα πανεπιστήμια μπορούσαν πια να μεταδίδουν την πληροφορία στους φοιτητές. Το πρώτο του είδους ήταν το Pennsylvania State College, που πάτησε στις ραδιοφωνικές μεταδόσεις το 1922. Υπήρχε ένα αντικειμενικό πρόβλημα: η επικοινωνία ήταν μονόδρομη, οι φοιτητές δεν μπορούσαν να διατυπώσουν απορίες ή ερωτήσεις στον καθηγητή. Δέκα χρόνια μετά, το University of Iowa έγινε το πρώτο που χρησιμοποίησε την τηλεόραση, ως εργαλείο εκμάθησης και το 1946 το University of South Africa έγινε ο (πρωταθλητής) του είδους που λέγεται (ξ αποστάσεως εκπαίδευση). Τη σήμερα ημέρα είναι το μακροβιότερο όλων.
- Άρθρο του Forbes αναφέρει πως το 1956 η δημόσια τηλεόραση του Chicago (WTTW) σε συνεργασία με την Επιτροπή Εκπαίδευσης, μετέδιδαν μαθήματα έναντι πίστωσης. Σε μια πενταετία πλήρωσαν περισσότεροι από 15.000 φοιτητές. Το

¹⁵ Νάσια Ξηρογιάννη, 2020

παράδειγμα μιμήθηκαν κι άλλοι, με τους New York Times να αφιερώνουν το 1962 μια σελίδα στην πρώτη νοικοκυρά που πήρε πτυχίο, με μαθήματα από την τηλεόραση.

- Το 1969 ο Harold Wilson, της κυβέρνησης των Εργατικών ίδρυσε το (Ανοιχτό Πανεπιστήμιο). Ήταν το πρώτο που περιλάμβανε μόνο μαθήματα εξ αποστάσεως, μέσω ραδιοφώνου και τηλεόρασης.
- Το 1970 η συνήθεια πήγε στον Καναδά και το 1974 στην Ευρώπη, με το FernUniversität της Χάγης να γίνεται το πρώτο (ανοιχτό πανεπιστήμιο) της ηπείρου. Υπάρχει ακόμα (Νίκη Μπάκουλη, 2020).

Κάθε τεχνολογική πρόοδος, έδινε επιπροσθέτως και μια ακόμα επιλογή ως προς τους τρόπους που είχε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα να ικανοποιήσει τα θέλω των φοιτητών του, χωρίς φυσική παρουσία. Οι τηλεπικοινωνίες έκαναν πιο γρήγορες τις διαδικασίες τη δεκαετία του '80. Έκτοτε οι φοιτητές μπορούσαν να επικοινωνούν με τους καθηγητές και το αντίστροφο σε πραγματικό χρόνο.

- Το 1984 το Εθνικό Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο (National Technological University) ίδρυσε το πρώτο πιστοποιημένο Virtual πανεπιστήμιο, με την οικονομική στήριξη εταιριών όπως η IBM, η Motorola και η HP. Το trend έφτασε στο σημείο να επιτρέπουν μεγάλες εταιρίες στους εργαζομένους τους, να παρακολουθούν τα Virtual αυτά μαθήματα, στην τηλεόραση.
- Καταλαβαίνει κάποιος πως η μεγάλη επανάσταση έγινε το '90, με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Το 1989 το University of Phoenix έγινε το πρώτο εκπαιδευτικό ίδρυμα που έδινε τη δυνατότητα για πτυχία και μεταπτυχιακά, μέσω Web. Την ίδια χρονιά ο Tim Berners-Lee είχε προτείνει την ανάπτυξη ενός online συστήματος διαμοίρασης εγγράφων, το οποίο είχε περιγράψει ως ιστό σημειώσεων με συνδέσεις (Web of notes with links). Το ξέρεις ως World Wide Web.
- Το 1995 ο Jerrold Maddox, του Penn State University έγινε αυτός που δίδαξε το πρώτο μάθημα εξ ολοκλήρου μέσω Web. Είχε τίτλο Commentary on Art.
- Το 1996 οι επιχειρηματίες Glen Jones και Bernard Luskin παρουσίασαν το Jones International University ως το πρώτο εγκεκριμένο πανεπιστήμιο που στηριζόταν πλήρως στο Internet.
- Το 1999 προέκυψε το e-Learning ως όρος.

- Από τα τέλη του '90 η εξ αποστάσεως εκπαίδευση είχε γίνει κομμάτι πολλών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και αυτό που μπορούσε να χειριστεί την τεράστια ζήτηση (με συστήματα που 'χειρίζονταν' από 100.000 φοιτητές και πάνω). Ακολούθησαν οι δορυφορικές Virtual αίθουσες διδασκαλίας, τα κινητά τηλέφωνα και το αγαπημένο τη σήμερα ημέρα videoconference. Τη σήμερα ημέρα, δύσκολα θα βρεις εύκολα εκπαιδευτικό ίδρυμα που δεν έχει online πρόγραμμα¹⁶.

6.3 Χαρακτηριστικά της Τηλεκπαίδευσης

Επειδή η χρήση της τηλεκπαίδευσης βασίζεται κυρίως στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών (Τ.Π.Ε) γι 'αυτό υπάρχουν κάποια βασικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι:

- 1ο) Την ίδια στιγμή συμμετοχή του εκπαιδευτικού και των εκπαιδευόμενων.
- 2ο) Σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ εκπαιδευτικού και των εκπαιδευόμενων.
- 3ο) Όσοι παίρνουν μέρος στην τηλεκπαίδευση βρίσκονται στον δικό τους χώρο ξεχωριστά.
- 4ο) Με τη χρήση Τηλεπικοινωνιακής σύνδεσης είναι εφικτή η οργάνωση τηλεδιάσκεψης, με τη (ζωντανή) συμμετοχή σε εικονική αίθουσα διδασκαλίας.
- 5ο) Δυνατότητα παρακολούθησης και εκτέλεσης των μαθησιακών διαδικασιών

6.4 Μορφές της Τηλεκπαίδευσης

Στην σημερινή εποχή η εκπαιδευτική διαδικασία έχει αλλάξει αρκετά με την είσοδο του διαδικτύου και των νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Ο παραδοσιακός τρόπος μαθησιακής διδασκαλίας που ήταν μόνο δια ζώσης, έχει τροποποιηθεί αρκετά με την χρήση της τηλεκπαίδευσης, η οποία διακρίνεται στην Σύγχρονη και Ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, οι οποίες θα αναλυθούν παρακάτω.

6.4.1 Σύγχρονη Τηλεκπαίδευση

Η Σημερινή τηλεκπαίδευση θεωρείται η συνέχεια της δια ζώσης εκπαίδευση. Είναι η on-line εξ αποστάσεως εκπαίδευση, κατά την οποία γίνεται την ίδια χρονική στιγμή η

¹⁶ Νίκη Μπάκουλη, 2020

συμμετοχή όλων των εμπλεκομένων. Η αλληλεπίδραση του εκπαιδευόμενου και εκπαιδευτικού γίνεται εκείνη την ώρα, σε μια μη πραγματική τάξη χρησιμοποιώντας τεχνολογίες τηλεδιάσκεψης, όσο διαρκούν δίνεται η δυνατότητα συζήτησης (T4E).

6.4.1.1 Χαρακτηριστικά της Σύγχρονης Τηλεκπαίδευσης

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της Σύγχρονης Τηλεκπαίδευσης:

- Πρέπει όλοι οι μαθητές και καθηγητές/τριες να έχουν πρόσβαση και να συνδεθούν την ίδια χρονική στιγμή για να μπορούν να βρίσκονται στο ψηφιακό μάθημα.
- Θα πρέπει οι στιγμές που συνδέονται στις ψηφιακές τάξεις να είναι συγκεκριμένες, τα τμήματα διδασκαλίας και για τον έλεγχο εργασιών.
- Υπάρχει καταμερισμός τυχόν παρουσιάσεων, αρχείων, κειμένων κ.ά.
- Η συνομιλία πραγματοποιείται σε πραγματικό χρόνο (real time)

Εικόνα 6. 2 Προετοιμασία για τη σύγχρονη τηλεκπαίδευση, Πηγή: <https://techteacher.gr>

Όπως όλα έχουν τα θετικά τους και τα αρνητικά τους στοιχεία, έτσι και η Σύγχρονη Τηλεκπαίδευση έχει και πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα τα οποία είναι:

➤ Πλεονεκτήματα

- Δυνατότητα παρεμβολής Εκπαιδευομένων: Το κυριότερο πλεονέκτημα της Σύγχρονης Τηλεκπαίδευσης είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ στους συμμετέχοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Μέσω τηλεδιάσκεψης και chat προωθεί την ενεργή

συζήτηση, την άμεση ανατροφοδότηση και την προσωπική αλληλεπίδραση τόσο μεταξύ των εκπαιδευομένων όσο και ανάμεσα στους εκπαιδευομένους και τον εκπαιδευτικό.

- **Δυναμική Μάθηση:** Η Σύγχρονη Εκπαίδευση και ιδιαίτερα η Σύγχρονη Τηλεκπαίδευση στην σημερινή εποχή βασίζεται στην δυναμική εξερεύνηση θεμάτων, ιδεών και ορισμών μέσω της ταχύτητας και της αμεσότητας μέσα σε μια ψηφιακή τάξη, που υπάρχει όπως ακριβώς και στην παραδοσιακή τάξη. Επιτρέπει τη διατύπωση ερωτήσεων και απαντήσεων καθώς και την αναζήτηση πληροφοριών.
- **Εκπαιδευτική Υποστήριξη:** Στη Σύγχρονη Τηλεκπαίδευση υπάρχουν ευκαιρίες άμεσης και συχνής αλληλεπίδρασης μεταξύ των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευόμενων επιτρέποντας την δυνατότητα για συζητήσεις και ατομική καθοδήγηση (T4E).

➤ **Μειονεκτήματα**

- **Αυστηρός Προγραμματισμός:** Η Σύγχρονη Τηλεκπαίδευση δεν έχει την δυνατότητα ευελιξίας στο χρόνο που εξελίσσεται η μαθησιακή διαδικασία καθώς όλοι οι εκπαιδευόμενοι και εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι συνδεδεμένοι σε ορισμένο χρόνο για να μπορούν να συμμετέχουν.
- **Τεχνικές Δυσκολίες:** Πολλές φορές εμφανίζονται κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας τεχνικά προβλήματα (κακή σύνδεση, προβλήματα ήχου και εικόνας) ή και ελλείψεις σε υλικοτεχνικές υποδομές (υπολογιστές, tablet, σύνδεση στο διαδίκτυο) που παρεμποδίζουν τη μαθησιακή διαδικασία.

6.4.2 Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση

Η Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση δεν απαιτεί αλληλεπίδραση σε πραγματικό χρόνο ούτε και την ταυτόχρονη συμμετοχή όλων των συμμετεχόντων στην μαθησιακή διαδικασία. Ενώ σε αυτή την μορφή οι εκπαιδευόμενοι έχουν πρόσβαση σε ψηφιακό υλικό επιλέγοντας το προσωπικό τους εκπαιδευτικό χρονικό πλαίσιο σύμφωνα με το πρόγραμμά τους και τις προθεσμίες παράδοσης. Παράλληλα έχουν τη δυνατότητα ασύγχρονης επικοινωνίας με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες και τον εκπαιδευτικό (T4E).

6.4.2.1 Χαρακτηριστικά της Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης είναι:

- Παρέχει ευελιξία στον ρυθμό της μάθησης.
- Το υλικό που παρέχεται (ψηφιακές διαλέξεις, διαγωνίσματα, εργασίες κ.ά.) είναι διαθέσιμα ώστε να ανατρέξει ο εκπαιδευόμενος καθ' όλη τη μαθησιακή διαδικασία.
- Παρέχει την ελευθερία στους εκπαιδευομένους να συμβάλλουν στο υλικό προς διδασκαλία

Εικόνα 6. 3 Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση, Πηγή: www.dit.uoi.gr

Εδώ παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της Ασύγχρονης Εκπαίδευσης - Τηλεκπαίδευσης:

➤ Πλεονεκτήματα

- Ευελιξία: Στην Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση το υλικό είναι διαθέσιμο σε όλη την μαθησιακή διαδικασία παρέχοντας την δυνατότητα της ευελιξίας να ανατρέξει σε αυτό ο εκπαιδευόμενος ανάλογα με το δικό του πρόγραμμα και ρυθμό. Το υλικό μπορεί να περιλαμβάνει σημειώσεις από τις εισηγήσεις, διαδραστικές και αυτό-καθοδηγούμενες εκπαιδευτικές ενότητες και διαλέξεις.
- Ρυθμός: Ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά της Ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης είναι ότι ο μαθητευόμενος μπορεί να θέσει τον δικό του ρυθμό στη μαθησιακή διαδικασία

➤ Μειονεκτήματα

- Απομόνωση: Η Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση δεν παρέχει την δυνατότητα αλληλεπίδρασης μεταξύ εκπαιδευτικού και εκπαιδευόμενων σε πραγματικό χρόνο.

- **Κίνδυνος Αδιαφορίας:** Πάρα το γεγονός ότι οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να έχουν τον δικό τους ρυθμό στην μαθησιακή διαδικασία, πολλές φορές λόγω της έλλειψης αλληλεπίδρασης σε πραγματικό χρόνο μπορεί να χάσουν το κίνητρο και τον ενθουσιασμό τους για τη εκπαιδευτική διαδικασία

6.5 Διαφορές Σύγχρονης & Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης

Οι διαφορές ανάμεσα στις δυο μορφές τηλεκπαίδευσης προσδιορίζονται από διάφορους παράγοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας, οι οποίες παρουσιάζονται συνοπτικά στην παρακάτω εικόνα.

Παράγοντες Μαθησιακής Διαδικασίας	Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση	Σύγχρονη Εκπαίδευση
Χρόνος	<i>Γίνεται σε διαφορετικούς χρόνους.</i>	<i>Γίνεται σε πραγματικό χρόνο.</i>
Τόπος	<i>Πραγματοποιείται σε διαφορετικά μέρη.</i>	<i>Η πρόσβαση πραγματοποιείται στην ίδια πλατφόρμα.</i>
Πρόσβαση (στο περιεχόμενο, στους πόρους, στις δραστηριότητες)	<i>Το εκπαιδευτικό υλικό είναι προσβάσιμο καθ' όλη την μαθησιακή διαδικασία.</i>	<i>Ο διαμοιρασμός του εκπαιδευτικού γίνεται σε καθορισμένο χρόνο.</i>
Έλεγχος (του χρόνου και του ρυθμού μάθησης)	<i>Υπάρχει ευελιξία και οι εκπαιδευόμενοι ρυθμίζουν μόνοι τους τον χρόνο και τον ρυθμό της μάθησης τους.</i>	<i>Οι εκπαιδευόμενοι δεν έχουν τον απόλυτο έλεγχο του χρόνου και του ρυθμού της μάθησης καθώς η μαθησιακή διαδικασία εξελίσσεται σε καθορισμένο χρόνο.</i>
Εργασίες	<i>Οι μαθητές εργάζονται κατά βάση ανεξάρτητα για την ολοκλήρωση των εργασιών.</i>	<i>Οι μαθητές λαμβάνουν άμεση ανατροφοδότηση και καθοδήγηση από την εκπαιδευτική ομάδα και τον εκπαιδευτικό.</i>
Ευελιξία	<i>Υπάρχει ευελιξία στον ρυθμό και στον χρόνο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.</i>	<i>Η εκπαιδευτική διαδικασία διαδραματίζεται σε πραγματικούς χρόνους, επομένως η ευελιξία περιορίζεται.</i>

Εικόνα 6. 4 Διαφορές Σύγχρονης και Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης, Πηγή: https://eclass.t4e.sch.gr/modules/document/file.php/SG5506/T4E_D1_GenikoMeros_Booklet_v1.0.pdf

Στην επόμενη εικόνα παρουσιάζονται και συγκρίνονται συνοπτικά οι Δυνατότητες της Σύγχρονης και της Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης:

Σύγχρονη Τηλεκπαίδευση	Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση
<i>Δημιουργία σχέσεων και ομάδας</i>	<i>Δυνατότητα Μελέτης υλικού</i>
<i>Διαφοροποιημένη Διδασκαλία</i>	<i>Ακουστικό υλικό (podcast)</i>
<i>Διάδραση - Αλληλεπίδραση</i>	<i>Παρακολούθηση video</i>
<i>Προσωποποιημένη Διδασκαλία</i>	<i>Ψηφιακές Συζητήσεις</i>
<i>Καθοδήγηση- Πρακτική Εφαρμογή</i>	<i>Εξάσκηση και Επανάληψη</i>
<i>Ενίσχυση Συνεργασίας</i>	<i>Έρευνα και Εξερεύνηση</i>
<i>Επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο</i>	<i>Εξερεύνηση πόρων</i>
<i>Άμεση ανατροφοδότηση</i>	<i>Αναστοχασμός</i>

Εικόνα 6. 5 Σύγκριση δυνατοτήτων Σύγχρονης και Ασύγχρονης Εκπαίδευσης, Πηγή:
https://eclass.t4e.sch.gr/modules/document/file.php/SG5506/T4E_D1_GenikoMeros_Booklet_v1.0.pdf

6.5 Οι Εφαρμογές στην Τηλεκπαίδευση

Σήμερα όπως είχε παρουσιαστεί παραπάνω η εξέλιξη της τεχνολογίας είναι πολύ μεγάλη και η χρήση της στον χώρο της εκπαίδευσης είναι διαρκώς αυξανόμενη. Η πρόσφατη πανδημία του Covid-19 ενεργοποίησε ακόμη περισσότερο την τηλεεκπαίδευση στην εκπαίδευση, γι' αυτό και χρησιμοποιήθηκαν και συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται κάποιες πλατφόρμες τηλεεκπαίδευσης οι οποίες είναι γνωστές.

1. Online Τάξη: Δωρεάν πλατφόρμα για Online μαθήματα

Το Πανελλήνιο Δίκτυο Καθηγητών δίνει την δυνατότητα στα μέλη του ελεύθερη και χωρίς περιορισμούς χρήση της πλατφόρμας Online Τάξη. Η λειτουργία της είναι εύκολη και δίνει την δυνατότητα ταυτόχρονης ύπαρξης έως 30 ατόμων, καταμερισμό οθόνης και κοινή χρήση αρχείων μέσω του Google Drive ¹⁷

¹⁷ Ασυλογιστάκη Ι, 2020

2. Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη (η-τάξη)

Η Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη (η-τάξη) είναι μια σύγχρονη πλατφόρμα στην εκπαιδευτική διαδικασία τόσο για τους μαθητές, όσο και για τους εκπαιδευτικούς, η πλατφόρμα ανήκει στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο από το 2006.

Όλοι οι εμπλεκόμενοι της εκπαιδευτικής διαδικασίας έχουν δυνατότητα εισόδου στο περιβάλλον της πλατφόρμας ως καταχωρημένοι χρήστες μέσω του λογαριασμού τους στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο. Εκτός από χώρους ζωντανής εξ αποστάσεως διδασκαλίας, μπορούν να περιέχονται, μεταξύ άλλων, ηλεκτρονικά βιβλία, εργασίες, ερωτηματολόγια και διαδραστικές ασκήσεις¹⁷.

3. Zoom

Το Zoom είναι πολύ γνωστό λογισμικό όπου μπορεί κάποιος να πραγματοποιήσει τηλεδιασκέψεις. Παρέχει δωρεάν υπηρεσίες όπως βίντεο, δυνατότητα καταμερισμού οθόνης, χρήση διαδικτυακού πίνακα και συνομιλία. Το Zoom μπορεί να χρησιμοποιηθεί με την δωρεάν μορφή του ή να χρησιμοποιηθεί με την δημιουργία λογαριασμού.

4. Webex

Το λογισμικό Webex έγινε πολύ γνωστό, όταν τα σχολεία δεν λειτουργούσαν, καθώς επικράτησε αρκετά στον χώρο της εκπαιδευτικής κοινότητας. Αυτή τη στιγμή είναι η επίσημη, δωρεάν παρεχόμενη, πλατφόρμα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (Υ.ΠΑΙ.Θ.) για την τηλεεκπαίδευση.

Το Webex προσφέρει δυνατότητα τηλεδιάσκεψης με κοινή χρήση ήχου και εικόνας, καθώς και τη δυνατότητα μοιράσματος αρχείων μεταξύ των χρηστών και συμμετεχόντων στην τηλεδιάσκεψη. Επίσης, μέσω του Webex, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να βλέπουν στις οθόνες τους, κατά τη διάρκεια της τηλεδιάσκεψης, εκπαιδευτικό υλικό (π.χ. παρουσιάσεις).

5. Skype

Το Skype, το οποίο είναι γνωστό σε όλους σχεδόν τους χρήστες του διαδικτύου, έχει χρησιμοποιηθεί για να μιλήσει κάποιος με έναν φίλο εξ αποστάσεως, η χρήση του γίνεται και για εκπαιδευτικούς λόγους ως πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης.

Έχει τη δυνατότητα δωρεάν αποστολής μηνυμάτων, βιντεοκλήσεων ή και απευθείας φωνητικών κλήσεων, κοινής χρήσης οθόνης και διαμοιρασμού αρχείων σχεδόν όλων των ειδών. Ένα μειονέκτημα είναι ότι δεν παρέχει λευκό πίνακα γραφής (whiteboard), οπότε σε περίπτωση που ο εκπαιδευτικός χρειάζεται ένα είδος εικονικού πίνακα, θα πρέπει να καταφύγει σε κάποια άλλη εφαρμογή όπως η ζωγραφική (Paint) ή το Skitch.

Υπάρχουν και άλλες πλατφόρμες τηλεκπαίδευσης οι οποίες χρησιμοποιούνται στην μαθησιακή διαδικασία και είναι:

- FreeConferencecall,
- MyOwnConference,
- BigBlueButton,
- Openmeetings,
- Jitsi,
- Join.me,
- Microsoft Teams.

6.6 Η Τηλεκπαίδευση στην διάρκεια της πανδημίας Covid-19

Η ξαφνική έναρξη της πανδημίας COVID-19 είχε την απότομη και επιτακτική ανάγκη εισόδου της τηλεκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία αντικαθιστώντας την δια ζώσης εκπαίδευση με τη χρήση νέων εκπαιδευτικών τεχνολογιών. Όπου η γνώση και η χρήση τους τόσο από τους εκπαιδευτικούς, όσο και από τους εκπαιδευόμενους ήταν απαραίτητη.

Το Μάρτιο του 2020, τα σχολεία και τα πανεπιστήμια στα περισσότερα κράτη του κόσμου ήρθαν αντιμέτωπα με πρωτόγνωρες καταστάσεις και ανέστειλαν τη δια ζώσης λειτουργία τους λόγω της πανδημίας του COVID-19. Έτσι, εφαρμόστηκε και στην Ελλάδα η τηλεκπαίδευση με ψηφιακές πλατφόρμες, αλλάζοντας τις πρακτικές όλων των εμπλεκόμενων στη διδακτική και εκπαιδευτική διαδικασία. Το ξαφνικό κλείσιμο των σχολείων βρήκε απροετοίμαστους όλους τους εμπλεκόμενους τόσο τους μαθητές και τους γονείς τους, όσο και τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι κλήθηκαν χωρίς κάποια έγκαιρη προετοιμασία να παρέχουν τηλεκπαίδευση (Bubb S & Jones M A, 2020). Η ανταπόκριση των εκπαιδευτικών στις νέες συνθήκες της τηλεκπαίδευσης

κατά την διάρκεια της πανδημίας του COVID-19 αποτελεί τη μεγαλύτερη εκπαιδευτική πρόκληση των τελευταίων 50 χρόνων ¹⁸.

Ιδιαίτερη ήταν η αγωνία των εκπαιδευτικών και των γονιών για τα αποτελέσματα που θα υπήρχαν στην μαθησιακή κοινότητα που θα είχε αυτή η αλλαγή, αλλά το πώς οι μαθητές ανταποκρίθηκαν σε αυτή την αλλαγή είναι υπό διερεύνηση (Hong Jon-Chao, Yi-Fang L & Jian-Hong Ye, 2021). Στη διάρκεια της πανδημίας 1,3 δις μαθητές κλήθηκαν παγκοσμίως να συμμετέχουν στην τηλεκαπαίδευση (UNESCO, 2020). Οι περισσότεροι γονείς, με ή χωρίς τις απαραίτητες τεχνολογικές γνώσεις, προσπάθησαν να ακολουθήσουν τις οδηγίες των εκπαιδευτικών και των αρμόδιων αρχών για την παροχή τηλεκαπαίδευσης στα παιδιά τους, αναλαμβάνοντας εκπαιδευτικές ευθύνες, οι οποίες ήταν απαιτητικές και έκρυβαν πολλές δυσκολίες ¹⁹.

Εικόνα 6. 6 Επιχειρηματικές προκλήσεις και στρατηγικές σε καιρό πανδημίας. πηγή : <https://www.aueb.gr/el/opanews/epiheirimatikes-prokliseis-kai-stratigikes-se-kairo-pandimias>

Τα δυνατά σημεία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ήταν ότι δεν χάθηκε ακαδημαϊκό εξάμηνο επιβαρύνοντας τους φοιτητές με παράταση των σπουδών τους, η εξοικείωση με το διαδίκτυο, καθώς δεν υπήρχε μέχρι τότε η εξ αποστάσεως διδασκαλία στην εκπαίδευσή τους και η διατήρηση επαφής με το πανεπιστήμιο έστω και από απόσταση. Τα αδύναμα σημεία είναι η απόσταση φοιτητών - καθηγητών που χαρακτηρίστηκε από την έλλειψη αλληλεπίδρασης που υπήρχε κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, η μειωμένη αποτελεσματικότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

¹⁸ Daniel J, 2020

¹⁹ Lau & Lee, 2020

ειδικότερα όσον αφορά την έλλειψη του πρακτικού μέρους των σπουδών των φοιτητών και τα ελάχιστα προβλήματα σύνδεσης που προέκυψαν.

Οι προκλήσεις που αντιμετώπισαν κατά την διάρκεια των μαθημάτων αφορούσαν κυρίως στο μεγαλύτερο βαθμό τον φόρτο εργασίας και άγχους όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των μαθημάτων καθώς υπήρχε έλλειψη προετοιμασίας και ομαλή προσαρμογή στις αλλαγές. Επίσης, πρόκληση αποτέλεσε η διεξαγωγή και αποτελεσματικότητα των μαθημάτων όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς, καθώς προσπαθούσαν να κρατήσουν το ενδιαφέρον των φοιτητών σε συνδυασμό με την η έλλειψη ανατροφοδότησης και τέλος, η σωστή αξιολόγηση των φοιτητών. Όσον αφορά τις εκτιμήσεις για τις συνέπειες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, υπάρχει μεγάλη ανησυχία από τους εκπαιδευτικούς για την αποτελεσματικότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην κοινωνική εργασία, αφού η έλλειψη του πεδίου από την εκπαίδευση των φοιτητών προσδίδει την αίσθηση μη ολοκληρωμένης εκπαίδευσης, συνεπακόλουθα και στην μετέπειτα επαγγελματική σταδιοδρομία των φοιτητών.

Η εκπαίδευση από απόσταση αποτέλεσε έκτακτη ανάγκη και αναπόφευκτη επιλογή για την αποφυγή της μακράς αναστολής της εκπαίδευσης των φοιτητών, λόγω του εγκλεισμού. Ο τρόπος διδασκαλίας των μαθημάτων διαφοροποιήθηκε, με σκοπό τη διεξαγωγή του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος, όσον αφορά την αποδοτικότητα των φοιτητών, την μεταδοτικότητα των εκπαιδευτικών, την επίτευξη της ανάπτυξης δεξιοτήτων. Μεγαλύτερη βαρύτητα και αλλαγή στο πρόγραμμα σπουδών και την ύλη σημειώθηκε στα εργαστηριακά μαθήματα και τις εποπτείες, με χρήση σεναρίων και προσομοιώσεων, έτσι ώστε να αναπληρωθούν όσο το δυνατόν καλύτερα τα ελλείμματα των βιωματικών αυτών μαθημάτων. Ο εκπαιδευτικός κλάδος κλήθηκε να λειτουργήσει μέσα σε νέα δεδομένα, όπως αυτό της τηλεεκπαίδευσης με την οποία δεν ήταν εξοικειωμένοι και δρούσαν σύμφωνα με την κρίση τους. Η εκπαίδευση από απόσταση ήταν η μοναδική λύση στην περίοδο της πανδημίας προκαλώντας αρκετό άγχος στους συμμετέχοντες για το πως θα φέρουν εις πέρας την εκπαιδευτική διαδικασία. Από την άλλη όμως, έδωσε την ευκαιρία για εξοικείωση με τα τεχνολογικά μέσα αλλά και την δυνατότητα να μην χαθούν τα ακαδημαϊκά εξάμηνα των φοιτητών. Παράλληλα όμως, δημιούργησε σημαντικό κενό στους φοιτητές λόγω έλλειψης των βιωματικών μαθημάτων, τα οποία είναι απαραίτητα για την άσκηση του επαγγέλματος.

Παρ' όλη την αναγκαιότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, λόγω του εγκλεισμού για την προάσπιση της υγείας των πολιτών αλλά και για να μην χαθεί πολύτιμος χρόνος, η κατάσταση αυτή δυσκόλεψε τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους φοιτητές. Ήταν μία καινούργια μέθοδος διδασκαλίας και μάθησης πολύ μακριά από την παραδοσιακή ιδέα της εκπαίδευσης με την οποία δεν ήταν εξοικειωμένοι δημιουργώντας ένα κλίμα απόστασης μεταξύ τους, αφού η επικοινωνία γινόταν μπροστά από μία οθόνη και το μάθημα πολλές φορές ήταν απρόσωπο.

Η καλή συνεργασία και η συχνή επικοινωνία μεταξύ των καθηγητών ήταν σημαντικός παράγοντας για την εξέλιξη της διαδικασίας της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Η τεχνολογία κλήθηκε να αναπληρώσει το κενό της απόστασης σε μία κρίσιμη στιγμή που βίωνε ολόκληρος ο κόσμος, η εκπαίδευση από απόσταση ήταν η μόνη λύση αλλά δεν είχε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Αυτό συμπεραίνεται με το γεγονός ότι οι καθηγητές αντιμετώπισαν δυσκολίες και εξέφρασαν πως δεν υπήρχε αλληλεπίδραση μεταξύ φοιτητών και καθηγητή την ώρα των μαθημάτων. Η έλλειψη αλληλεπίδρασης μεταξύ αυτών και των φοιτητών πολλές φορές έκανε τους εκπαιδευτικούς να νιώθουν ότι μιλάνε σε μία οθόνη επηρεάζοντας τους αρνητικά. Σε ελάχιστες περιπτώσεις ακούσαμε ότι υπήρχε συμμετοχή, οπότε συμπεραίνουμε ότι δεν υπήρχε η κατάλληλη αλληλεπίδραση όπως στα δια ζώσης μαθήματα. Η διδασκαλία επίσης, χαρακτηρίζεται κατά κύριο λόγο απρόσωπη καθώς οι κάμερες ήταν κλειστές όπως και τα μικρόφωνα γεγονός που δεν βοηθούσε την όλη διαδικασία.

Από την άλλη, η εκπαίδευση από απόσταση ήταν η μοναδική διέξοδος στο να μην χαθούν ακαδημαϊκά εξάμηνα. Ούσα πρωτόγνωρη διαδικασία, έφερε νέες γνώσεις για νέες μεθόδους διδασκαλίας, μάθησης και επικοινωνίας, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν καταλλήλως και συνδυαστικά με τις δια ζώσης παραδοσιακές μορφές εκπαίδευσης για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των στόχων στο μέλλον.

Παρά των θετικών που αναφέρθηκαν παραπάνω, η δια ζώσης εκπαίδευση είναι η πιο επιθυμητή μέθοδος διδασκαλίας σύμφωνα με την έρευνα. Η κοινωνική εργασία χρειάζεται το πρακτικό μέρος της εκπαίδευσης, στην οποία δημιουργείται η κατάλληλη, αλληλεπίδραση για να βοηθηθεί ο εκπαιδευόμενος στην ανάπτυξη δεξιοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 – ΤΡΟΠΟΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

Το διαδίκτυο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πηγή μεγάλου όγκου εκπαιδευτικού υλικού και δεδομένων. Εκπαιδευτικοί και μαθητές έχουν πρόσβαση σε πάσης φύσεως μορφές δεδομένων και πληροφοριών, όπως εκπαιδευτικά ιδρύματα, έτοιμα διδακτικά υλικά, τράπεζες δεδομένων, βιβλιοθήκες, εκθέσεις, μουσεία, κυβερνητικά έγγραφα ή δημοσιεύματα από τον τύπο. Για την αξιοποίηση και την επιλογή του υλικού, εκπαιδευτές και μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες αναζήτησης στο διαδίκτυο και αξιοποίησης και διαχείρισης του υπάρχοντος υλικού.

Εκτός από την αναζήτηση υλικού, το διαδίκτυο παρέχει τη δυνατότητα κατασκευής και δημοσίευσης ιστοσελίδων με σκοπό την ενημέρωση, διαφήμιση και προβολή προϊόντων και υπηρεσιών σε παγκόσμια κλίμακα. Σε εκπαιδευτικό επίπεδο αυτό σημαίνει ότι δάσκαλοι και παιδιά έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν τις δικές τους σχολικές ιστοσελίδες. Με άλλα λόγια δηλαδή να εμπλακούν σε δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την καλλιέργεια δεξιοτήτων επικοινωνίας και παρουσίασης ιδεών και πληροφοριών με βάση τους πιθανούς αποδέκτες αυτών των πληροφοριών και με στόχο την ικανοποίηση ποικίλων αναγκών, όπως η ενημέρωση και παροχή πληροφοριών για το σχολείο και τη λειτουργία του, η δημοσίευση αξιολογού εκπαιδευτικού υλικού (εκπαιδευτικές δραστηριότητες, διαγωνίσματα, ιδέες για σχέδια μαθημάτων, κλπ), η προβολή εκδηλώσεων, δραστηριοτήτων, και εργασιών των μαθητών, η επικοινωνία με κάθε ενδιαφερόμενο σε οποιαδήποτε περιοχή του πλανήτη.

7.1 Αξιοποίηση του διαδικτύου ως εκπαιδευτικό εργαλείο

Το Διαδίκτυο λειτουργεί ως βοηθητικό εργαλείο για την εκπαιδευτική διαδικασία με πολυδιάστατο τρόπο και δίνοντας τεράστιες δυνατότητες. Δύο είναι οι κυρίαρχες χρήσεις του Διαδικτύου στον εκπαιδευτικό τομέα. Η χρήση του για την αναζήτηση και συλλογή πληροφοριών και για την προετοιμασία της διδασκαλίας και επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών, καθώς προσφέρει ευκολία επικοινωνίας και συνεργασίας μέσω των σύγχρονων και ασύγχρονων επικοινωνιών. Συγκεκριμένα, το Διαδίκτυο χρησιμοποιείται ως εκπαιδευτική εργαλειοθήκη λόγω του μεγάλου όγκου εκπαιδευτικού υλικού και δεδομένων, με τις διαθέσιμες διαδικτυακές πηγές, τα

εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα διδακτικά υλικά, τις τράπεζες δεδομένων και άλλες άτυπες πηγές γνώσης, τις βιβλιοθήκες και τα μουσεία, τις εκθέσεις, τα κυβερνητικά έγγραφα και δημοσιογραφικά δημοσιεύματα .

7.2 Μορφές εκπαίδευσης που υλοποιούνται σήμερα με τον Η/Υ και το διαδίκτυο

- Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ((Εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι η υποβοηθούμενη από τα μέσα επικοινωνίας εκπαίδευση με μικρή ή καθόλου διαπροσωπική ή σε τάξη επαφή μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου.)
- Ευέλικτη Εκπαίδευση
- Ανοικτή Εκπαίδευση
- Εκπαίδευση Βασισμένη στις Τεχνολογίες της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών
- Κατανεμημένη Εκπαίδευση
- Ηλεκτρονική Μάθηση (ο όρος ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) αναφέρεται σε ένα σύνολο εφαρμογών και διαδικασιών, που περιλαμβάνει τα μαθήματα μέσω υπολογιστή με τη χρήση ειδικών προγραμμάτων εκπαιδευτικού λογισμικού.)

7.3 Το Ψηφιακό Σχολείο

Το Ψηφιακό Σχολείο είναι βασικό συστατικό του οράματος του Νέου Σχολείου. Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών γίνεται ο καταλύτης για την αλλαγή:

- α) του περιεχομένου των Προγραμμάτων Σπουδών και της σχολικής γνώσης
- β) της διδασκαλίας και της μάθησης
- γ) της σχέσης εκπαιδευτικών και μαθητών
- δ) της σχέσης γονιών και σχολείου.

Η δημιουργία του ψηφιακού σχολείου αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για να ανακτήσει το ελληνικό σχολείο την ανταγωνιστικότητά του στον ευρωπαϊκό χώρο. Η βασική πρόκληση που καλείται αυτό να αντιμετωπίσει σήμερα είναι η ουσιαστική ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία όλων των μαθημάτων αλλά και στη σχολική ζωή ευρύτερα.

7.4 Ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο (e-books)

Δημιουργείται δημόσια διαθέσιμη ψηφιακή πλατφόρμα ανοικτού λογισμικού, με δυνατότητες ενεργού εμπλοκής των χρηστών με εργαλεία Web 2.0, στην οποία θα είναι ενσωματωμένα:

Όλα τα βιβλία σε ψηφιακή μορφή, εμπλουτισμένα με πρόσθετο διαδραστικό υλικό (animations, videos, υπερσυνδέσμους, κλπ).

-Ψηφιακό φροντιστήριο (βιντεοσκοπημένες πρότυπες διδασκαλίες) για όλα τα μαθήματα των εισαγωγικών εξετάσεων της Γ' Λυκείου.

-Σχέδια μαθημάτων για κάθε ενότητα, όπου εντάσσονται οι νέες τεχνολογίες στη διδασκαλία.

-Πρόσθετο ψηφιακό υλικό αντιστοιχισμένο ανά ενότητα μαθημάτων, όπως φωτογραφίες, βίντεο, ψηφιακά εκπαιδευτικά παιχνίδια, από ψηφιακά αρχεία (ΕΡΤ, Εθνικό Οπτικοακουστικό Αρχείο, ΓΑΚ, Βιβλιοθήκες, Μουσεία, κλπ).

-Δυνατότητες τοπικής εκπαιδευτικής διαχείρισης της κάθε τάξης (ανταλλαγή εργασιών μεταξύ μαθητών-εκπαιδευτικών, ανακοινώσεις, διαγωνίσματα, βαθμολογίες, απουσίες, κλπ).

Με βάση αυτήν την πλατφόρμα, δίνεται πρόσβαση από το σπίτι, στο μεν μαθητή για περαιτέρω εμπέδωση της ύλης και εξάσκηση με τον ιδιαίτερο δικό του ρυθμό, στο δε γονιό για να ενημερώνεται για όλη την πρόοδο και τη σχολική πορεία του παιδιού του. Παράλληλα, ο εκπαιδευτικός αποκτά ένα δυναμικό εργαλείο που αναβαθμίζει σημαντικά τη διδασκαλία του στην τάξη.

7.5 Ηλεκτρονική διοίκηση της εκπαίδευσης

Αντικαθίστανται τα διαφορετικά σημερινά βασικά συστήματα καταγραφής δεδομένων του εκπαιδευτικού συστήματος (e-survey, e-school, e-data center, ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα διορισμών και προσλήψεων) με ένα ενιαίο διαλειτουργικό σύστημα, στο οποίο θα μπορεί να έχει πρόσβαση ο καθένας ανάλογα με τη θέση του ή το ρόλο του (π.χ. ο γονιός για το παιδί του, ο εκπαιδευτικός για τη τάξη του, ο σχολικός σύμβουλος για τα σχολεία που εποπτεύει, κ.ο.κ).

Αναπτύσσεται ιστοσελίδα σε κάθε σχολείο και αποκεντρωμένη Υπηρεσία του Υπουργείου, προκειμένου να αναρτώνται οι αποφάσεις και τα πεπραγμένα τους, στην κατεύθυνση της διαφάνειας και της κοινωνικής λογοδοσίας.

Όλα τα σχολεία της χώρας αποκτούν την ηλεκτρονική τους καρτέλα, στην οποία θα αναγράφονται πλήρως όλα τα στοιχεία τους (μαθητές, προσωπικό, εξοπλισμός, κλπ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- brainy Team. (2021, 05 20). <https://brainy.gr/>. Ανάκτηση από Η ιστορία των social media: <https://brainy.gr/brainy-world/166-i-istoria-ton-social-media>
- Bubb S & Jones M A. (2020, Novemper). Learning from the COVID-19 home-schooling experience: Listening to pupils, parents/carers and teachers. *Molecular Biology - Science topic*, 23(3), σσ. 209-222. doi:10.1177/1365480220958797
- Daniel J. (2020, April 20). Education and the COVID-19 pandemic. σσ. 91–96. Ανάκτηση από https://link.springer.com/article/10.1007/s11125-020-09464-3?error=cookies_not_support
- economu.wordpress. (2023, 03 02). <https://economu.wordpress.com/>. Ανάκτηση από Κοινωνικά δίκτυα (Web 2.0) και εκπαίδευση: <https://economu.wordpress.com/e%CE%BD%CF%83%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CF%8E%CE%BD%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B9%CF%82-%CF%84%CF%80%CE%B5-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CF%83%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B1/%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF>
- HMR, H. M. (2023, 02 24). <https://hellenicmedicalreview.gr/>. Ανάκτηση από Καινοτομία στην υγεία: Οι δέκα τάσεις που θα διαμορφώσουν το μέλλον: <https://hellenicmedicalreview.gr/iatriki-epistimi/kainotomia-stin-ygeia-oi-deka-taseis-pou-tha-diamorfosoun-to-mellon/>
- Hong Jon-Chao. Yi-Fang L & Jian-Hong Ye. (2021, Jan 29). Procrastination predicts online self-regulated learning and online learning ineffectiveness during the coronavirus lockdown. *PubMed Central*, σ. 174. doi: 10.1016/j.paid.2021.110673
- Johnson L. Levine A. Smith R. & Stone S. (2010). The 2010 Horizon Report is a collaboration between The New Media Consortium and the EDUCAUSE Learning Initiative An EDUCAUSE Program. *The Horizon Project*. Ανάκτηση από https://ateneu.xtec.cat/wiki/form/wikiexport/_media/materials/jornades/jt101/2010-horizon-report.pdf
- Kwon & Wen. (2010, March). An empirical study of the factors affecting social network service use. *Computers in Human Behavior*, 26(2), σσ. 254-263. doi:10.1016/j.chb.2009.04.011
- Lau & Lee. (2020, November 11). Parents' Views on Young Children's Distance Learning and Screen Time During COVID-19 Class Suspension in Hong Kong. *Early Education and Development*, 32(6), σσ. 863-880. doi:<https://doi.org/10.1080/10409289.2020.1843925>
- lifealchemist. (2022). <https://lifealchemist.com/>. Ανάκτηση από Πώς Τα Social Media Αλλάζουν Την Τεχνολογία: <https://lifealchemist.com/2021/12/22/%CF%80%CF%8E%CF%82-%CF%84%CE%B1-social-media-%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B6%CE%BF%CF%85%CE%BD-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1/>
- Microsoft. (2023). <https://support.microsoft.com/>. Ανάκτηση από Οι κίνδυνοι παροχής πληροφοριών χωρίς μέτρο: <https://support.microsoft.com/el-gr/topic/%CE%BF%CE%B9-%CE%BA%CE%AF%CE%BD%CE%B4%CF%85%CE%BD%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%87%CE%AE%CF%82-%CF%80%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B9%CF%8E%CE%BD-%CF%87%CF%89%CF%81%CE%AF%CF%82-%CE%BC%CE>
- Ophus & Abbitt. (2009). Exploring the Potential Perceptions of Social Networking Systems in University Courses. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, Vol. 5, No. 4. Ανάκτηση από https://jolt.merlot.org/vol5no4/ophus_1209.htm
- Peachey N. (2009). <http://www.technogogy.org.uk/>. Ανάκτηση από Web 2.0 Tools for Teachers: <http://www.technogogy.org.uk/Web20-Tools-for-Teachers.pdf>

- T4E. (χ.χ.). Γενικό Μέρος: Εισαγωγή στη Σύγχρονη και την Ασύγχρονη Εκπαίδευση. Ανάκτηση από https://eclass.t4e.sch.gr/modules/document/file.php/SG5506/T4E_D1_GenikoMeros_Booklet_v1.0.pdf
- TechnologiaOnline,. (2020, 01 02). <https://technologiaonline.gr/>. Ανάκτηση από Τεχνολογία: Πώς τα social media έγιναν μέρος του επιχειρηματικού marketing;: <https://technologiaonline.gr/technologia-online-news/2500-technologia-pos-ta-social-media-eginan-meros-tou-epixeirimatikoy-marketing>
- UNESCO. (2020). Global education monitoring report, 2020:. Στο G. E. Team, *Inclusion and education: all means all* (σ. 502). doi:10.54676/JJNK6989
- ygeianews. (2021, 06 02). <https://www.ygeiamasnews.gr/>. Ανάκτηση από Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Πώς επηρεάζουν την καθημερινότητά μας;: <https://www.ygeiamasnews.gr/psychologia/56178/mera-koinonikis-diktyosis-o-antiktypos-tous-stin-kathimerinotita/>
- Zhang, J. (2010, 11 18). <https://deoracle.org/>. Ανάκτηση από Social media and distance education: <https://deoracle.org/online-pedagogy/emerging-technologies/social-media-and-distance-education.html?PHPSESSID=adb9b0c9f094d0d923de6f3b3f65ef7a>
- Αγγελούδης Ε. (2023, 03 16). <https://www.dw.com/>. Ανάκτηση από Πώς ο κορωνοϊός άλλαξε την εργασία: <https://www.dw.com/el/%CF%80%CF%8E%CF%82-%CE%BF-%CE%BA%CE%BF%CF%81%CF%89%CE%BD%CE%BF%CF%8A%CF%8C%CF%82-%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%BE%CE%B5-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1/a-64918830>
- Αρβανίτης Κ. (2004). <http://kesyp-ampel.att.sch.gr/>. Ανάκτηση από ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΝΔΕΙΚΝΥΤΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΕΣ: http://kesyp-ampel.att.sch.gr/nees_morfes_apascholis_kethi.pdf
- Ασυλογιστάκη Ι. (2020, 12 10). <https://www.athinodromio.gr/>. Ανάκτηση από Η τηλεεκπαίδευση και οι πλατφόρμες της, ποιες είναι: <https://www.athinodromio.gr/%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%84%CF%86%CF%8C%CF%81%CE%BC%CE%B5%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%80%CE%BF%CE%B9/>
- Βογιατζάκη. Ε Κουράκη. Ε & Φραγκούλης. Ι. (2020). Απόψεις σπουδαστών Ετήσιου Προγράμματος Παιδαγωγικής Κατάρτισης Κρήτης σε σχέση με την αξιοποίηση σύγχρινων μορφών εκπαίδευσης: Η περίπτωση της τηλεεκπαίδευσης. *Επιστημονικό Εκπαιδευτικό Περιοδικό "εκπ@ιδευτικός κύκλος"*, 8(3). Ανάκτηση από https://journal.educircle.gr/images/teuxos/2020/teuxos3/teyxos_8_3_5.pdf
- Δρ. Αριστεΐδη Βαγγελάτος. (2013). *TechInsights*. Ανάκτηση από Εκπαίδευση και Web 2.0: http://www.iatrolexi.gr/vagelat/27_techinsights.pdf
- Ε.Ε. (2019). <https://digital-strategy.ec.europa.eu/>. Ανάκτηση από Καινοτομία και πολιτική στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/social-media-policy>
- Επιθεώρηση Εργασίας. (2023). <https://www.hli.gov.gr/>. Ανάκτηση από Τηλεργασία: <https://www.hli.gov.gr/ergasiakes-scheseis/nomothesia-ergasiakes-scheseis/loipa-themata/eidikies-morfes-apascholis/tilergasia/tilergasia/>
- ΚΕ.Π.Ε.Α & Γ.Σ.Ε.Ε. (2023). <https://www.kepea.gr/>. Ανάκτηση από Μορφές τηλεργασίας: <https://www.kepea.gr/aarticle.php?id=1850#>
- Κυριακούλιας Π. (2020, 11). <https://www.eiead.gr/>. Ανάκτηση από Η ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID 19: https://www.eiead.gr/publications/docs/EIEAD_THEMATIC_ISSUE_TELEWORK_FINAL.pdf
- Κώστας Θερμογιάννης. (2020, 09 27). <https://cognoscoteam.gr/>. Ανάκτηση από Έχει όρια η τεχνολογία και τα social media;: <https://cognoscoteam.gr/archives/21078>

- Μαρία Κωστάλα. (2018, 09 15). <https://www.news247.gr/>. Ανάκτηση από Η εκπαίδευση στην εποχή των social media: Προκλήσεις, κίνδυνοι και δυνατότητες: <https://www.news247.gr/paideia/i-ekpaideysi-stin-epochi-ton-social-media-prokliseis-kindynoi-kai-dynatotites.6647716.html>
- Μαριάνθη Δόβρη. (2017, 09 12). <https://frapress.gr/>. Ανάκτηση από Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Από τη δημιουργία ως σήμερα: <https://frapress.gr/2017/09/social-media-apo-ti-dimiourgia-os-simera/>
- Νάσια Ξηρογιάννη. (2020, 03 22). <https://www.maxmag.gr/>. Ανάκτηση από Τηλεκπαίδευση: Η παγκόσμια λύση στην εκπαιδευτική «πληγή»: <https://www.maxmag.gr/politismos/ekpaideusi/tilekpaideysi/>
- Νίκη Μπάκουλη. (2020, 12 24). <https://www.news247.gr/>. Ανάκτηση από Το "μια δουλειά είχες να κάνεις" της τηλεκπαίδευσης στην Ελλάδα: <https://www.news247.gr/history/to-mia-douleia-eiches-na-kaneis-tis-tilekpaideysis-stin-ellada.9088226.html>
- Παπαματθαίου Ν. (2018, 11 09). <https://yourearticles.com/>. Ανάκτηση από Your e-articles: <https://yourearticles.com/koinwniologia/%CE%BC%CE%AD%CF%83%CE%B1-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%84%CF%8D%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%B1-%CE%BC%CE%B5/>
- ΣΟΦΙΑ ΠΑΦΤΟΥΝΟΥ. (2021, 09 26). https://www.iefimerida.gr. Ανάκτηση από «Ο Πλάτωνας... θα τούταρε;» -Ο... αρχαιοελληνικός οδηγός για τα social media από το BBC: <https://www.iefimerida.gr/stories/arhαιοellinikos-odigos-gia-social-media-apo-bbc>
- Τσάκνη Γεωργία. (2021, 12 28). <http://www.legalnews24.gr/>. Ανάκτηση από Το φαινόμενο της τηλεργασίας: http://www.legalnews24.gr/2021/12/blog-post_48.html
- Τσίτσικα Κ.Α. (2013, 02 21). <https://www.youth-life.gr/>. Ανάκτηση από Ασφάλεια του Διαδικτύου στην Εφηβεία: <https://www.youth-life.gr/el/topics-gr/14-mental-health-gr/42-internet-security-in-adolescence>
- Χαραλαμπίδης Π. (2020, 09 17). <https://emea.gr/>. Ανάκτηση από Συνδρομητικό το μέλλον των μέσων κοινωνικής δικτύωσης: <https://emea.gr/epicheiriseis/epicheiriseis-diethni/610910/syndromitiko-to-mellon-ton-meson-koinonikis-diktyosis/>
- Χριστοδούλου Ελλάς Α.Α.Ε Διεθνή Γραφεία Ερευνών. (2023). <https://ereunitis.gr/>. Ανάκτηση από Νέοι & Διαδίκτυο: Οι Κίνδυνοι Που Παραμονεύουν: <https://ereunitis.gr/neoi-kai-diadiktuio-oi-kindunoi-pou-paramoneuoun/>
- brainy Team. (2021, 05 20). <https://brainy.gr/>. Ανάκτηση από Η ιστορία των social media: <https://brainy.gr/brainy-world/166-i-istoria-ton-social-media>
- Bubb S & Jones M A. (2020, Novemper). Learning from the COVID-19 home-schooling experience: Listening to pupils, parents/carers and teachers. *Molecular Biology - Science topic*, 23((3)), σσ. 209-222. doi:10.1177/1365480220958797
- Daniel J. (2020, April 20). Education and the COVID-19 pandemic. σσ. 91-96. Ανάκτηση από https://link.springer.com/article/10.1007/s11125-020-09464-3?error=cookies_not_support
- economu.wordpress. (2023, 03 02). <https://economu.wordpress.com/>. Ανάκτηση από Κοινωνικά δίκτυα (Web 2.0) και εκπαίδευση: <https://economu.wordpress.com/e%CE%BD%CF%83%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CF%8E%CE%BD%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B9%CF%82-%CF%84%CF%80%CE%B5-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CF%83%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B1/%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF>
- HMR, H. M. (2023, 02 24). <https://hellenicmedicalreview.gr/>. Ανάκτηση από Καινοτομία στην υγεία: Οι δέκα τάσεις που θα διαμορφώσουν το μέλλον: <https://hellenicmedicalreview.gr/iatriki-epistimi/kainotomia-stin-ygeia-oi-deka-taseis-pou-tha-diamorfosoun-to-mellon/>

- Hong Jon-Chao, Yi-Fang L & Jian-Hong Ye. (2021, Jan 29). Procrastination predicts online self-regulated learning and online learning ineffectiveness during the coronavirus lockdown. *PubMed Central*, σ. 174. doi: 10.1016/j.paid.2021.110673
- Johnson L. Levine A. Smith R. & Stone S. (2010). The 2010 Horizon Report is a collaboration between The New Media Consortium and the EDUCAUSE Learning Initiative An EDUCAUSE Program. *The Horizon Project*. Ανάκτηση από https://ateneu.xtec.cat/wikiform/wikiexport/_media/materials/jornades/jt101/2010-horizon-report.pdf
- Lau & Lee. (2020, November 11). Parents' Views on Young Children's Distance Learning and Screen Time During COVID-19 Class Suspension in Hong Kong. *Early Education and Development*, 32(6), σσ. 863-880. doi:<https://doi.org/10.1080/10409289.2020.1843925>
- lifealchemist. (2022). <https://lifealchemist.com/>. Ανάκτηση από Πώς Τα Social Media Αλλάζουν Την Τεχνολογία: <https://lifealchemist.com/2021/12/22/%CF%80%CF%8E%CF%82-%CF%84%CE%B1-social-media-%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B6%CE%BF%CF%85%CE%BD-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1/>
- Microsoft. (2023). <https://support.microsoft.com/>. Ανάκτηση από Οι κίνδυνοι παροχής πληροφοριών χωρίς μέτρο: <https://support.microsoft.com/el-gr/topic/%CE%BF%CE%B9-%CE%BA%CE%AF%CE%BD%CE%B4%CF%85%CE%BD%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%87%CE%AE%CF%82-%CF%80%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B9%CF%8E%CE%BD-%CF%87%CF%89%CF%81%CE%AF%CF%82-%CE%BC%CE>
- Ophus & Abbitt. (2009). Exploring the Potential Perceptions of Social Networking Systems in University Courses. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, Vol. 5, No. 4. Ανάκτηση από https://jolt.merlot.org/vol5no4/ophus_1209.htm
- Peachey N. (2009). <http://www.technology.org.uk/>. Ανάκτηση από Web 2.0 Tools for Teachers: <http://www.technology.org.uk/Web20-Tools-for-Teachers.pdf>
- T4E. (χ.χ.). Γενικό Μέρος: Εισαγωγή στη Σύγχρονη και την Ασύγχρονη Εκπαίδευση. Ανάκτηση από https://eclass.t4e.sch.gr/modules/document/file.php/SG5506/T4E_D1_GenikoMeros_Booklet_v1.0.pdf
- TechnologiaOnline,. (2020, 01 02). <https://technologiaonline.gr/>. Ανάκτηση από Τεχνολογία: Πως τα social media έγιναν μέρος του επιχειρηματικού marketing:: <https://technologiaonline.gr/technologia-online-news/2500-technologia-pos-ta-social-media-eginan-meros-tou-epixeirimatikoy-marketing>
- UNESCO. (2020). Global education monitoring report, 2020:. Στο G. E. Team, *Inclusion and education: all means all* (σ. 502). doi:10.54676/JJNK6989
- ygeianews. (2021, 06 02). <https://www.ygeiamasnews.gr/>. Ανάκτηση από Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Πως επηρεάζουν την καθημερινότητά μας: <https://www.ygeiamasnews.gr/psychologia/56178/mesa-koinonikis-diktyosis-o-antiktypos-tous-stin-kathimerinotita/>
- Zhang. J. (2010, 11 18). <https://deoracle.org/>. Ανάκτηση από Social media and distance education: <https://deoracle.org/online-pedagogy/emerging-technologies/social-media-and-distance-education.html?PHPSESSID=adb9b0c9f094d0d923de6f3b3f65ef7a>
- Αγγελούδης Ε. (2023, 03 16). <https://www.dw.com/>. Ανάκτηση από Πώς ο κορωνοϊός άλλαξε την εργασία: <https://www.dw.com/el/%CF%80%CF%8E%CF%82-%CE%BF-%CE%BA%CE%BF%CF%81%CF%89%CE%BD%CE%BF%CF%8A%CF%8C%CF%82-%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%BE%CE%B5-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1/a-64918830>
- Αρβανίτης Κ. (2004). <http://kesyp-ampel.att.sch.gr/>. Ανάκτηση από ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΝΔΕΙΚΝΥΤΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ

- Ασυλογιστάκη Ι. (2020, 12 10). <https://www.athinodromio.gr/>. Ανάκτηση από Η τηλεκπαίδευση και οι πλατφόρμες της, ποιες είναι: <https://www.athinodromio.gr/%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%84%CF%86%CF%8C%CF%81%CE%BC%CE%B5%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%80%CE%BF%CE%B9/>
- Βογιατζάκη. Ε Κουράκη. Ε & Φραγκούλης. Ι. (2020). Απόψεις σπουδαστών Ετήσιου Προγράμματος Παιδαγωγικής Κατάρτισης Κρήτης σε σχέση με την αξιοποίηση σύγχρινων μορφών εκπαίδευσης: Η περίπτωση της τηλεκπαίδευσης. *Επιστημονικό Εκπαιδευτικό Περιοδικό "εκπ@ιδευτικός κύκλος"*, 8(3). Ανάκτηση από https://journal.educircle.gr/images/teuxos/2020/teuxos3/teyxos_8_3_5.pdf
- Δρ. Αριστεΐδη Βαγγελάτος. (2013). *TechInsights*. Ανάκτηση από Εκπαίδευση και Web 2.0: http://www.iatrolexi.gr/vagelat/27_techinsights.pdf
- Ε.Ε. (2019). <https://digital-strategy.ec.europa.eu/>. Ανάκτηση από Καινοτομία και πολιτική στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/social-media-policy>
- Επιθεώρηση Εργασίας. (2023). <https://www.hli.gov.gr/>. Ανάκτηση από Τηλεργασία: <https://www.hli.gov.gr/ergasiakes-scheseis/nomothesia-ergasiakes-scheseis/loipa-themata/eidikes-morfes-apascholis/tilergasia/tilergasia/>
- ΚΕ.Π.Ε.Α & Γ.Σ.Ε.Ε. (2023). <https://www.kepea.gr/>. Ανάκτηση από Μορφές τηλεργασίας: <https://www.kepea.gr/aarticle.php?id=1850#>
- Κυριακούλιας Π. (2020, 11). <https://www.eiead.gr/>. Ανάκτηση από Η ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID 19: https://www.eiead.gr/publications/docs/EIEAD_THEMATIC_ISSUE_TELEWORK_FINAL.pdf
- Κώστας Θερμογιάννης. (2020, 09 27). <https://cognoscoteam.gr/>. Ανάκτηση από Έχει όρια η τεχνολογία και τα social media: <https://cognoscoteam.gr/archives/21078>
- Μαρία Κωστάλα. (2018, 09 15). <https://www.news247.gr/>. Ανάκτηση από Η εκπαίδευση στην εποχή των social media: Προκλήσεις, κίνδυνοι και δυνατότητες: <https://www.news247.gr/paideia/iekpaideysi-stin-epochi-ton-social-media-prokliseis-kindynoi-kai-dynatotites.6647716.html>
- Μαριάνθη Δόβρη. (2017, 09 12). <https://frapress.gr/>. Ανάκτηση από Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Από τη δημιουργία ως σήμερα: <https://frapress.gr/2017/09/social-media-apo-ti-dimiourgia-osisimera/>
- Νάσια Ξηρογιάννη. (2020, 03 22). <https://www.maxmag.gr/>. Ανάκτηση από Τηλεκπαίδευση: Η παγκόσμια λύση στην εκπαιδευτική «πληγή»: <https://www.maxmag.gr/politismos/ekpaideusi/tilekpaideysi/>
- Νίκη Μπάκουλη. (2020, 12 24). <https://www.news247.gr/>. Ανάκτηση από Το "μια δουλειά είχες να κάνεις" της τηλεκπαίδευσης στην Ελλάδα: <https://www.news247.gr/history/to-mia-doyleia-eiches-na-kaneis-tis-tilekpaideyisis-stin-ellada.9088226.html>
- Παπαματθαίου Ν. (2018, 11 09). <https://yourearticles.com/>. Ανάκτηση από Your e-articles: <https://yourearticles.com/koinwniologia/%CE%BC%CE%AD%CF%83%CE%B1-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%84%CF%8D%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%B1-%CE%BC%CE%B5/>
- ΣΟΦΙΑ ΠΑΦΤΟΥΝΟΥ. (2021, 09 26). <https://www.iefimerida.gr/>. Ανάκτηση από «Ο Πλάτωνας... θα τουίταρε;» -Ο... αρχαιοελληνικός οδηγός για τα social media από το BBC: <https://www.iefimerida.gr/stories/arhaioellinikos-odigos-gia-social-media-apo-bbc>
- Τσάκη Γεωργία. (2021, 12 28). <http://www.legalnews24.gr/>. Ανάκτηση από Το φαινόμενο της τηλεργασίας: http://www.legalnews24.gr/2021/12/blog-post_48.html

- Τσίτσικα Κ.Α. (2013, 02 21). <https://www.youth-life.gr/>. Ανάκτηση από Ασφάλεια του Διαδικτύου στην Εφηβεία: <https://www.youth-life.gr/el/topics-gr/14-mental-health-gr/42-internet-security-in-adolescence>
- Χαραλαμπίδης Π. (2020, 09 17). <https://emea.gr/>. Ανάκτηση από Συνδρομητικό το μέλλον των μέσων κοινωνικής δικτύωσης: <https://emea.gr/epicheiriseis/epicheiriseis-diethni/610910/syndromitiko-to-mellon-ton-meson-koinonikis-diktyosis/>
- Χριστοδούλου Ελλάς Α.Α.Ε Διεθνή Γραφεία Ερευνών. (2023). <https://ereunitis.gr/>. Ανάκτηση από Νέοι & Διαδίκτυο: Οι Κίνδυνοι Που Παραμονεύουν: <https://ereunitis.gr/neoi-kai-diadiktuo-oi-kindunoi-pou-paramoneuoun/>